

Hasznosulási jelentés a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács 2023. évi tevékenységéről

I. Bevezetés

I.1. A jelentés célja

A jelentés a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács (a továbbiakban NGTT, Tanács) 2023. évi tevékenységét foglalja össze a jogszabályalkotásban, illetve a Kormány munkájában történő hasznosulás szempontjából. A jelentés elkészítését a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsról szóló 2011. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: NGTT törvény) 8. § (3) bekezdése írja elő a társadalmi és civil kapcsolatok fejlesztéséért felelős miniszter számára: „a miniszter minden év március 31-ig jelentést készít arról, hogyan hasznosultak a megelőző évben a jogszabályalkotásban, illetve a Kormány munkájában a Tanács véleményei, állásfoglalásai, ajánlásai.”

II. A Tanács bemutatása

2011-ben, a társadalmi egyeztetés központi fórumainak megújítása során a magyar társadalom valamennyi szférájának bevonásával alakult meg a társadalmi és gazdasági párbeszéd új fóruma a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács (a továbbiakban: NGTT és Tanács).

Az NGTT az Országgyűléstől, Kormánytól független, széles körű konzultációs fórum, javaslattevő és tanácsadó testület, melyet nyitottság és átláthatóság jellemez. Az új szemléletű konzultációs mechanizmus magában foglal olyan társadalmi partnereket is, amelyek korábban nem vettek részt az intézményesített keretek közötti egyeztetéseken. Az NGTT működésének célja, hogy a lehető legszélesebb körben minden érintett gazdasági szereplő és társadalmi csoport érdekeit megjelenítse és becsatornázza az említett társadalmi párbeszédbe. A Tanács munkájában a kormányzat képviselői – a társadalmi partnerség elvének szem előtt tartásával – állandó meghívottként vesznek részt.

Az NGTT lehetőséget biztosít a társadalom különböző rétegeit képviselő szereplők, úgy, mint a munkavállalói és munkáltatói érdekképviselések, a gazdasági kamarák, a civil szervezetek, a tudományos élet, a művészet, valamint a bevett egyházak közötti érdemi dialógus megvalósítására és kibontakozására. Ennek megfelelően a Tanács tagjait a következő oldalak alkotják: Gazdaság Képviselői Oldal, Munkavállalói Oldal, Civil Oldal, Tudomány Képviselői Oldal, Művészeti Oldal és Egyházi Oldal.

Az NGTT partneri struktúrája - az alapelveknek megfelelően - biztosítja, hogy minden érintett gazdasági szereplő és társadalmi csoport, képes legyen megjeleníteni az érdekeit. A Tanács működésének fő elve a társadalmi partnerség mentén történő konzultáció, melynek eredményeképpen a Tanácsot alkotó oldalak közös, egységes álláspont kialakítására törekcszenek. Amennyiben az oldalak készek álláspontjaikat összehangolni és minden fél

számára elfogadható módon egységes formába önteni, úgy e véleményt a mindenkori Kormány köteles meghallgatni és figyelembe venni a jogszabályi környezet kialakításakor.

Az ülésen állandó meghívottak, valamint az egyes szakmai területeken kompetenciával rendelkező meghívottak biztosítják a Tanács munkájának hatékonyságát és a széleskörű társadalmi párbeszéd megvalósulását.

III. A Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács jelentősége a jogszabályok tükrében

Az Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsról szóló 2011. évi XCIII törvényben megfogalmazott általános feladatkörén túl, egyes jogszabályok konkrét hatáskörrel is felruházzák a Tanácsot. A Tanács társadalmi jelentőségét mutatja, hogy a vele való konzultáció, illetve együttműködés nem csak ajánlásként, hanem több esetben kötelezettségként jelenik meg, ami 2023-ban az alábbiak szerint alakult:

1. A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 153. § (1) a), b), valamint (5) bekezdése alapján:

- a kötelező legkisebb munkabér és a garantált bérminimum összegét és hatályát a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsban folytatott konzultációt követően rendeletben állapítsa meg, valamint
- a bruttó 300 000 forint alatti munkabérek nettó értékének megőrzéséhez szükséges munkabéremelés elvárt mértékét, a béren kívüli juttatás ennek keretében figyelembe vehető mértékét, valamint a munkabéremelés elvárt mértékével kapcsolatos részletes szabályokat a Kormány a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsban folytatott konzultációt követően rendeletben határozza meg.

2. Az ágazati párbeszéd bizottságokról és a középszintű szociális párbeszéd egyes kérdéseiről szóló 2009. évi LXXIV. Törvény 17. § (1), valamint 34. § alapján:

Az ÁPB-ben megkötött kollektív szerződésnek a munkaviszonyból származó jogokat és kötelezettségeket, ezek gyakorlásának, illetve teljesítésének módját, az ezzel kapcsolatos eljárás rendjét érintő szabályainak hatályát az ÁPB két oldala képviselői együttes kérelmének megfelelően, a miniszter a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsról szóló 2011. évi XCIII. törvény szerinti országos munkáltatói és munkavállalói érdekképviselők, illetve érdekképviselői szövetségek képviselői, valamint az illetékes ágazati miniszter véleményének kikérése után, az ágazatba főtevékenység alapján besorolt munkáltatókra kiterjesztheti.

Felhatalmazást kap a Kormány, hogy az üzemi tanácsi választás szavazólapjának tartalmát, a szavazatösszesítés módját és rendjét – a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsban résztvevő országos szakszervezeti szövetségekkel és az ágazati párbeszéd bizottságok véleményének kikérésével – rendeletben állapítsa meg.

IV. A 2023. évi plenáris ülések

2023-ban a Tanács 4 plenáris ülést tartott.

TÉMA	ELŐADÓ
I. plenáris ülés: 2023. március 02.	
Az országos kulturális-közművelődési intézményrendszer korszerűsége, hatékonysága és fenntarthatósága a Kulturális és Innovációs Minisztérium ágazati stratégiájában	Dr. Vitályos Eszter miniszterhelyettes - Kulturális és Innovációs Minisztérium
A közfoglalkoztatás és közmunka gazdasági hasznosulásának értékelése	Réthy Pál közfoglalkoztatási és vízügyi helyettes államtitkár – Belügyminisztérium
II. plenáris ülés: 2023. május 26.	
Energiaválság és élelmiszer energiahatékonyság – Az élelmiszerárak emelkedése, és az élelmiszeripari tevékenységek alakulása ezekben az években	Dr. Nobilis Márton élelmiszeriparért és kereskedelempolitikáért felelős államtitkár - Agrárminisztérium
A magyar agrárium helyzete	Dr. Juhász Anikó agrárgazdaságért felelős helyettes államtitkár – Agrárminisztérium

III. plenáris ülés: 2023. szeptember 15.

A hazai MKKV szektor állapota	Bókay Márton nemzeti fejlesztés-finanszírozásért felelős helyettes államtitkár - Gazdaságfejlesztési Minisztérium
A Nemzeti Reform Program bemutatása	Marczinkó Zoltán István gazdasági elemzésekért és kiemelt támogatási programokért felelős helyettes államtitkár – Pénzügyminisztérium
Egyebek napirendi pont alatt elfogadásra került a magyarországi Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács és a Szerb Köztársaság Gazdasági és Társadalmi Tanácsa közötti kölcsönös egyetértésről és együttműködésről szóló Memorandum magyar fél által jóváhagyott szövege.	

IV. plenáris ülés: 2023. november 10.

A köznevelési intézményrendszer korszerűsége és hatékonysága	Dr. Maruzsa Zoltán köznevelési államtitkár - Belügyminisztérium
Konzultáció a 2024. évi minimálbérről és garantált bérminimumról	Dr. Zöld-Nagy Viktória munkaerőpiacért, munkavédelemért és foglalkoztatás felügyeletért felelős helyettes államtitkár - Gazdaságfejlesztési Minisztérium

IV. 1. Az I. plenáris ülés /2023. 03. 02./ főbb üzenetei

1. Az országos kulturális-közművelődési intézményrendszer korszerűsége, hatékonysága és fenntarthatósága a Kulturális és Innovációs Minisztérium ágazati stratégiájában - Dr. Vítályos Eszter miniszterhelyettes előadása

Miniszterhelyettes Asszony álláspontja szerint méltán lehetünk büszkék arra, hogy nemzetünk és történelmi gyökereink szorosan összefonódnak a kulturális örökség megőrzésével és a hagyományok ápolásával. Magyarország Alaptörvénye is kiemeli nemzeti kultúránk fenntartását, védelmét, melyet a Magyar Állam a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével kíván biztosítani.

Beszélt egyrészt az országos intézményrendszer korszerűségi, hatékonysági és fenntarthatósági kérdéseiről, másrészt a kulturális igazgatás bemutatásáról, tevékenységének ismertetéséről.

Elmondta, hogy 2010. óta nagy horderejű változás következett be a kultúra területén. Létrejött a Nemzeti Kulturális Tanács. Köztestületté alakult a Magyar Művészeti Akadémia. 2021-ben létrejött a Magyar Kultúráért Alapítvány, mely kultúrstratégiai jelentőségű tevékenységeket támogat. Továbbra is működik a Nemzeti Kulturális Alap, mely meghatározó a hazai kultúra támogatásában.

Ezt követően bemutatta a kultúrstratégiai intézmények rendszerét. A kormány hosszú távú, öt éves szerződéssel biztosítja ezek működését. 2023-ban 17 milliárd Ft feletti többletforrást biztosított. A 2018-2020. közötti időszakban összességében bármely kulturális támogatásra fordított összeg meghaladta az 1419 milliárd forintot.

Ezt követően bemutatásra került a kulturális intézményrendszer. Magában foglalja a közgyűjteményeket, (múzeumok, 838 intézmény működik Magyarországon), könyvtári területet (kiemelte az Országos Széchenyi Könyvtárat), valamint a levéltári területet.

Ezt követően a művészeti szakterületről szólt pár szót. Elmondta, hogy az előadóművészet társadalmasítása érdekében olyan finanszírozási struktúrát tartalmazó stratégia került kidolgozásra, mint a kulturális akadálymentesítés. Célja, hogy a kultúra szempontjából kevésbé lefedett területeken is elérhetővé tegyék a kulturális szolgáltatásokat. A közművelődés szakterületének bemutatása során kiemelte a Hagyományok Házát. Kiemelte a közművelődés területén dolgozó szakemberek feladatának fontosságát. Elmondta, hogy nincs olyan település az országban, ahol a közművelődés szakemberek ne végtelen elhivatottsággal végeznék munkájukat.

A 2010. évben a kulturális beruházások területén is új célok fogalmazódtak meg. A kormány célja, hogy a nemzeti értéket jelentő, történelmi szempontból kiemelkedő műemlékek és kulturális intézmények újuljanak meg (Várkert Bazár, Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Zeneakadémia, Pesti Vigadó). Kiemelte az új Liget Projektet, az új Néprajzi Múzeumot, a Zene Házát, mely Európa legszebb középülete címet nyerte el.

Elmondta, hogy a szakemberhiány területén is jelentős sikereket értek el. 1718 fő végezte el a

szakirányú képzéseket eredményesen. Megemlítette a Csóri Sándor program elindítását, valamint kiemelte a Lázár Ervin programot, mely minden általános iskolás gyermek részére évente egyszer ingyenesen lehetőséget biztosít kulturális eseményen való részvételre.

A további célok meghatározásához fontos figyelemmel kísérni, hogy honnan indultunk és hová érkezünk. Cél a nemzeti kultúra megőrzése, ápolása és továbbadása. Bevezetésre került a kulturális alapellátás fogalma, melynek lényege, hogy mindenki találkozhasson a kulturális értékekkel, senki ne legyen kirekesztve a kulturális lehetőségekből.

A kulturális intézményrendszer átalakítása során hangsúlyosabb szerep jut az önkormányzatoknak a helyi kulturális paletta formálásában, ez azonban nagyobb felelősséggel és anyagi hozzájárulással is jár.

Fontos kormányzati intézkedésként említette azt, hogy lépcsőzetes bérfejlesztés is történt a területen. A közalkalmazotti jogviszonyok munkaviszonnyá alakítása nagyobb mozgásteret teremtett az intézményvezetőknek a bérek kialakítása terén.

Kiemelt figyelmet fordított a kormány a pandémiás károk enyhítésére. A pandémiás időszak a kulturális élet szereplőit hatványozottan érintette. A kormány források átcsoportosításával igyekezett ezeket a károkat enyhíteni.

A jövőbeli célok egyike a kulturális akadálymentesítés, ehhez kapcsolódik a vidék és főváros egyensúlyának megteremtése. Fontos továbbá, hogy a kultúra finanszírozása átláthatóbb, követhetőbb és kiszámíthatóbb legyen. Érvényesülnie kell a kultúrpolitika irányelveinek, megfelelő támogatási struktúra kialakítása a cél. Hazánk nemzetközi téren is aktív. Cél, hogy az ország határain túl is megismertessük kulturális értékeinket.

Fontos kérdés, hogy milyen módon járulhat hozzá a közművelődés a lakosság életminőségének javításához. A helyi közösségeket együttműködésre, cselekvésre sarkallva, képesek megfelelően reagálni a gazdasági és társadalmi kihívásokra. A kulturális jólét a mentális egészség szempontjából kiemelkedő jelentőséggel bír. Azok a települések lényegesen egészségesebben élnek, ahol kiemelkedő kulturális élet zajlik. Az intézményrendszer eredményessége kifejezhető a hozzáférhetőség és nyitottság jellemzőivel is. A hosszú távú fennmaradás egyik eszköze a hálózatosodás, mely során az együttműködés, a rendezvények közös szervezése a cél.

Végezetül ismételten visszautalt az Alaptörvény rendelkezéseire. Az 1000 éves magyar kultúra a jelen állampolgárainak és a jövő nemzedékének fundamentális jelentőségű, ennek biztosítása az állam kiemelt felelőssége. Ennek érdekében közös munkára hívta fel a jelenlévőket.

2. A közfoglalkoztatás és közmunka gazdasági hasznosulásának értékelése – Réthy Pál közfoglalkoztatási és vízügyi helyettes államtitkár előadása

Helyettes Államtitkár úr álláspontja szerint a 2008-as évet követő időszakban a hazai szociális ellátórendszer nem ösztönözte a segélyezettek munkaerőpiacon való megjelenését és foglalkoztatását, magas volt az álláskeresők száma Magyarországon. Az alacsony mértékű foglalkoztatási szinthez romló munkanélküliségi mutató társult.

2011-ben a Belügyminisztériumban létrejött a Közfoglalkoztatási Helyettes Államtitkárság, és bevezetésre került a teljes foglalkoztatottság elérését is támogató közfoglalkoztatás egységes rendszere. A közfoglalkoztatás több cél megvalósulását is szolgálja: állami munkahelyteremtés, vidékfejlesztés, településfejlesztés, szociális intézkedés, valamint a részt vevő egyénekre is számos pozitív hatást gyakorol. Ezt követően ismertette a 2023. januárban nyilvántartott álláskeresők főbb adatait. Kiemelte, hogy egy évvel korábbi kimutatáshoz képest több mint ötezer fővel csökkent a regisztrált álláskeresők száma. Ismertette a közfoglalkoztatottak

szerepét a jelenlegi munkaerőpiaci környezetben. A közfoglalkoztatás átmeneti munkalehetőség biztosítása azoknak, akik a nyílt munkaerőpiacon nem képesek elhelyezkedni, jövedelmet biztosít, a hátrányos helyzetű térségeket segíti, élénkíti a gazdaságot, fenntartja az eddig megteremtett értékeket, segíti a kapacitások további működését, a létrehozott termelő kapacitások esetében kezeli az energiaválságot, folytatja az eddigi programokat. Hozzátette, hogy a jelenlegi inflációval, energiaválsággal sújtott gazdasági, munkaerőpiaci környezetben nem várható a közfoglalkoztatás további, számottevő csökkenése.

Ezt követően ismertette a közfoglalkoztatás főbb adatait. Elmondta, hogy a 2022. évi Start-munkaprogram előirányzat összege: 120 milliárd Ft volt, amely előirányzatot a Kormány év közben további 7 milliárd forinttal megemelte. A közfoglalkoztatási bér mértéke 2022. január 1-jétől a mindenkori minimálbér 50%-ához lett igazítva (17%-os mértékű volt a növekedés). 2023. január 1-jétől a közfoglalkoztatási bér 116 000 Ft-ra (16%-os mértékben), a közfoglalkoztatási garantált bér 148 200 Ft-ra (14%-os mértékben) emelkedett.

Ezt követően a járási startmunka mintaprogramokat mutatta be. Ennek programelemei: mezőgazdasági elem: növénytermesztés (takarmány- és konyhakerti növények, gyümölcsök, fóliás termesztés, állattartás) helyi sajátosságokra épülő elem (betonelemgyártás, faipari, varrodai tevékenységek, térsztagyártás, savanyítás, tartósítás, stb.) és a szociális jellegű elem (úthálózat karbantartása, illegális hulladéklerakó-helyek felszámolása, belvízelvezetés, stb.).

2022-ben az ország 1184 kedvezményezett településén összesen 32,9 ezer fő egész éves foglalkoztatása valósult meg 55,5 milliárd Ft tárgyévi forrás biztosításával.

Ezt az országos közfoglalkoztatási programok bemutatása követte. A támogatotti kör: vízügyi igazgatóságok, vízgazdálkodási társulatok, állami erdőgazdaságok, nemzeti park igazgatóságok, rendészeti és katasztrófavédelmi szervek, Magyar Honvédség, vasúti pályahálózat-működtetők, egyházak és karitatív szervezetek, egyéb költségvetési szervek és nonprofit szervezetek.

Jelentősebb országos mintaprogramok: közutak és környezetük karbantartására irányuló program (Magyar Közút Nonprofit Zrt.), parlagrafü-mentesítési program (önkormányzati és állami tulajdonban lévő területeken), idősgügyi infokommunikációs modellprogram (Segítő Kezek az Aktív Évekért Közhasznú Nonprofit Kft.) hátrányos helyzetű társadalmi csoportok (hajléktalan és egészségkárosodással, fogyatékkal élő, aktív korú álláskereső személyek) foglalkoztatása.

Beszélt a közfoglalkoztatottak képzéséről. Két projektet említett. Az egyik a GINOP-6.1.1. „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” című kiemelt projekt (2016-tól), melynek jellemzői a következők: 2016. februári indulás óta valamennyi indikátor 100% felett teljesült, 112,98 ezer fő közfoglalkoztatott került képzésbe, a képzés sikeres befejezése, valamint a lemorzsolódás megakadályozása érdekében 107,26 ezer fő vett igénybe mentori segítséget, 103,77 ezer fő a képzését sikeresen befejezte. A másik program az Emberi Erőforrás Operatív Program Plusz (2027-ig), melynek jellemzői: a „Közfoglalkoztatottak munkaerőpiaci integrációja” elnevezésű intézkedés, 25,775 milliárd Ft keretösszeg, 23 125 fő képzésbe vonása.

Ezt követően a közfoglalkoztatási támogatások közvetett hatását ismertette 2011-től napjainkig. A közfoglalkoztatási programok támogatására kifizetett keret: 1 960,68 milliárd Ft volt.

Az elmúlt évek eredményeit az alábbiakban összegezte: A társadalom legalsó rétegeit nagy tömegben szőlította és szőlítja meg jelenleg is. Állami munkahely teremtési eszköz az elsődleges munkaerőpiacon elhelyezkedni nem tudó álláskeresőkre. A kistelepülések számára a településfejlesztési források bővülését jelenti. Lehetővé teszi a helyben előállított minőségi élelmiszerekhez történő hozzájutást. A helyi közösség számára elősegíti az élhető, tiszta, rendezett település kialakítását és fenntartását. Erősíti a közbiztonságot és a település

lakosságmegtartó erejét, enyhíti az idős lakosok elszigetelődését. Az egyén szempontjából biztosítja a munkavégzés lehetőségét, erősíti a közösséghez tartozás érzését és az önbecsülést, lehetőséget nyújt új készségek/képességek/ismeretek elsajátítására, javítja az elhelyezkedés esélyét.

Ezt követően ismertette a fejlesztési támogatásokat a közfoglalkoztatásban, melyet a kedvezményezett települések gazdaságélénkítő programjának ismertetése követett.

A kedvezményezett települések gazdaságélénkítő programjának eredményei az alábbiak: helyi munkahelyteremtés, termelő kapacitások, helyi szolgáltatások fejlesztése, létrehozása hatékonyan hozzájárul a gazdasági mutatók alapján elmaradott települések hátrányainak csökkentéséhez, piaci munkahelyek jönnek létre, bővül a helyi foglalkoztatás, javul a vidék lakosságmegtartó képessége. A program I-III. ütemében 93 település 94 fejlesztési elképzelése valósult meg, összesen 17,937 milliárd Ft összegű támogatást biztosított a Belügyminisztérium, 351 új piaci munkahely jött létre.

Jellemző beruházások voltak: kőzetkezelés bővítéséhez kapcsolódó konyhafejlesztés, szálláshely, vendégház kialakítása, pékség kialakítása, építőipari, mezőgazdasági szolgáltatáshoz kapcsolódó eszközbeszerzés, térkögyártás kialakítása, szivacsgyártás, gypszyonyeggyártás, zöldség- és gyümölcsfeldolgozó üzem fejlesztése, savanyító és térsztyártó üzem kialakítása.

Végezetül a közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetekről esett szó, melyek a járási startmunka mintaprogramok értékteremtő, termelő tevékenységet folytató projektjeire építve kerültek megalapításra, és munkahelyeket teremtenek a hátrányos helyzetű térségekben. 2022. év végén 255 a közfoglalkoztatás alapjain szerveződött, ún. start szociális szövetkezet működött az országban.

Az ülésen az alábbi főbb észrevételek, javaslatok hangzottak el:

- A kulturális finanszírozás tekintetében Magyarország élen jár, azonban a nemzetközi összehasonlításban kiemelkedő állami támogatás azt is jelenti, hogy a gazdasági élet szereplőinek és a civil társadalomnak a kultúra támogatásához való hozzájárulása lényegesen alacsonyabb, mint a nyugat-európai modellekben. A kultúra területén kiemelten fontos az együttműködés.
- A kulturális terület működése és fenntarthatósága szempontjából fontos a stratégiai intézményrendszer kialakítása. Javasolt a civil szervezetek aktívabb bevonása. A civil szervezetek tekintetében is érdemes a strukturált intézményrendszert meghatározni, melyek azok a szervezetek, amelyek kiemelt figyelmet kaphatnak ezen a területen. A civilek a lokális beágyazottságuk miatt tudnak segítséget nyújtani. A civil szervezetek azon körének mozgósítása a cél, ahol van képesség a nagy tömegek bevonására. .
- Üdvözölték a kulturális export kifejezést, hozzátéve a tőke kihelyezés kérdését, beruházásokat, főként a szomszédos országokban. Elmélyült kulturális kapcsolatok nélkül, ami bizalmat jelent a felek számára, nem tudnak tartós kapcsolatok fennmaradni. Azokkal a szomszédos országokkal, ahol az export és kifizetés előtérben van, a jelenleginél aktívabb együttműködési programokat kellene szervezni. Mindig is fontos volt a magyar kultúra megtartó ereje.

- Problémaként vetették fel, hogy a felsőoktatásban kevés olyan szakember kerül a piacra, akik beszélnek valamilyen környékbeli szláv nyelvet, mely nélkülözhetetlen eleme az együttműködésnek.
- Igen sok a hajléktalan ember. Javaslat, hogy az önkormányzat segítségét kérve próbálják őket kiemelni ebből a helyzetből. Főként roma származásúak helyzete nehéz. Legtöbb esetben nem a lustaság az akadály, hanem a mentális sérültségük. A közfoglalkoztatás esetén sokszor felmerül a források hiánya.
- Egy kritikai megjegyzéssel éltek e területen: A terület pozitív eredményei nem hallhatóak kellőképpen.
- Fontosnak tartják a munkaalapú társadalom létrehozását. Ennek a célnak fontos pillére a közfoglalkoztatás, mely létrehozza a társadalom reintegrációját, melynek eredményeképpen társadalmi haszon keletkezik. Az emberek a munkavégzés mellett tagjaivá válnak egy közösségnek, ennek segítségével nő a vidék lakosságmegtartó képessége. Ismételten megerősítették, hogy a kommunikációnak markánsabbnak kellene lennie e tekintetben.
- A közmunka vonatkozásában kiemelték a társadalmi igazságosság szempontját is. Ne szociális jelleggel kerüljön támogatásra a rászoruló, hanem ebben a formában tisztességes, emberi támogatást kaphat.
- A közmunkások elhelyezkedési esélyei évről-évre nőttek. Ebben az elhelyezkedési arányban azonban jelentős területi eltéréseket figyelhetünk meg. Hátrányban van e tekintetben Észak Magyarország és Dél-Dunántúl. Személyre szabottabb képzéseket és munkahelyteremtő programokat kell számukra nyújtani, ami tükröződött az elhangzott előadásból is.
- A különösen hátrányos helyzetű személyek vonatkozásában tették fel a kérdést, hogy mekkora részük lehet képes a munkaerőpiacra való visszakerülésre? Szükséges-e elvi alapon nagyobb jogi változtatás a közfoglalkoztatást szabályai vonatkozásában, ha igen, milyen irányú változás várható?

IV. 2. A II. plenáris ülés /2023. 05. 26./ főbb üzenetei

1. Energiaválság és élelmiszer energiahatékonyság – Az élelmiszerárak emelkedése, és az élelmiszeripari tevékenységek alakulása ezekben az években – Dr. Nobilis Márton élelmiszeriparért és kereskedelempolitikáért felelős államtitkár előadása

Az utóbbi időszakban előtérbe kerültek azok a kihívások, amelyek a különböző külső tényezők átmeneti, ám rendkívül erőteljes hatásának következményei. A COVID-járvány által okozott gazdasági visszaesést ugyan jól kezeltük, erősebben jöttünk ki belőle, mint ahogy belemertünk. Ezt követte az ukrajnai fegyveres konfliktus, mely során a brüsszeli szankciós politika befolyásolja kedvezőtlenül a magyar gazdasági folyamatokat, kiemelten az élelmiszeripar, illetve az élelmiszerlánc minden szereplőjének helyzetét. Erre jött még a tavalyi rendkívüli aszályos időszak. Komplex hatásokról van szó, azonban mindenképpen kiemelés érdemel az energiaválság, az energiaárak hirtelen nagymértékű megemelkedése. Fenti tényezők oda vezettek, hogy jelentősen elszabadult az infláció, ezen belül az élelmiszer infláció. Az élelmiszeripar igen energiaigényes ágazat, ami ráadásul technológiai lemaradásban is volt, nem kapta meg korábban azokat a fejlesztéseket, amelyeket igényelt volna. Ezen túlmenően

Magyarországon korábban nagyon alacsonyan voltak az élelmiszer árak, innen indult a magas élelmiszerinfláció.

A Magyar Kormány célja, hogy év végére az infláció egy számjegyűvé váljon. Ez a politikai ellenfelek álláspontja szerint önmagától is bekövetkezne, véleménye szerint azonban ez sok munkát igényel. A Magyar Kormány felelősséggel tartozik az állampolgáraiért, főként azokért az emberekért, akiknek az élelmiszer beszerzés a jövedelmük számottevő részét teszi ki. Az elmúlt években már sikerült azt elérni, hogy a legszegényebb rétegek jövedelmének is csupán 30%-át tette ki az élelmiszerre költött összeg. Ezt az arányt az infláció felborította, így a Kormány különböző intézkedésekkel próbálta ezt ellensúlyozni. Ilyen az egyes alapvető élelmiszerekre bevezetett árstop. Ez azonban beavatkozás a piac működésébe, mely sokak érdekeit sértette és sok nehézséget okozott, ezért ezek mindenképpen megoldásra vártak. Lassan eljutunk oda, hogy az árstop kivezetésre kerülhet. Új intézkedésként július 01-től bevezetésre került a kötelező akciós ár, ami azt takarja, hogy húsz termékcsoporthoz a korábbi egy hónapban legalacsonyabb ár minimum 10%-ával csökkentett áron kötelező heti szinten bizonyos termékeket árulni. Ez szociális segítség mindazoknak, akiknek az élelmiszervásárlás komoly terhet jelent. Fentiek okán a Kormány azt a döntést hozta, hogy a korábbi 468 M Ft helyett 750 M Ft EU-s forrást fordít az élelmiszeripar fejlesztésére. Ez nagy lehetőség és egyben nagy felelősség is. Soha ekkora forrás nem állt a magyar élelmiszeripar rendelkezésére, ezért eredményeket kell felmutatni. Fontosnak tartják a nagy cégek fejlesztését, hiszen azok húzzák magukkal a kis cégeket is. Az elmúlt években a nagyobb cégek nehezebben jutottak forráshoz, inkább a kis és közepes cégek kerültek előtérbe. A nagy cégek tudják biztosítani az ország önellátását, ami különösen fontos abban az esetben, ha esetleges határzár esetén szükségessé válna. Erre fel kell készülnünk. Már most is vannak olyan termékek, amelyek esetén tudunk önellátóak lenni. Az ország 20 millió ember ellátására már most is alkalmas. A feldolgozóipar, és a késztermékek területén azonban még van teendő. Ehhez az állam jelentős segítséget nyújt. Ebben a nehéz helyzetben soha nem látott pénz áll az élelmiszeripar rendelkezésére. Mivel a kamatkörnyezet igen kedvezőtlen, így e mögé a pénzösszeg mögé kedvező kamatozású hitelprogramot kell tenni annak érdekében, hogy ezek a fejlesztések megvalósulhassanak. Igyekeznek olyan államtitkárságot felépíteni, aki meghallgatja a kéréseket és beépíti azokat a programjába.

Az energiakérdést az egyik legfontosabb kérdéskörnek tartotta. Fontos, hogy a fejlesztésnél vegyél alapul és használják a megújuló energiákat. Ma már a mezőgazdaság a legmodernebb gépekkel dolgozik. Ukrajna vonatkozásában megemlítette, hogy akkora mezőgazdasági területe van, mint majdnem egész Európának összesen. Ők más technológiát használnak. Ebből adódóan versenyhelyzetben vannak velünk szemben. Ez azonban csak az alaptermékek esetében igaz, a feldolgozott és késztermékek esetén nincs így. Itt kell a versenyben előnyt szereznünk, jobb minőségű termékek irányába kell elmozdulnunk. Európa nyitott Ukrajna felé.

Fontosnak tartotta azt is, hogy ne csak a szántóföldi gazdálkodás irányába mozduljunk el, hanem az állattenyésztés, húsipar és zöldségipar irányába is, valamint azon iparágak irányába, akik a feldolgozott termékeket tudják a kereskedelemben vinni. Fontos, hogy megvédjük a kereskedelemben a magyar termékeket. A közétkeztetésben 60%-ról 80%-ra nőtt a kötelezően használandó magyar termékek aránya. Különösen szívügyük a rövid ellátású láncok helyzete. Fontos, hogy a kistermelők is bejussanak a magyar bolthálózatba. Ehhez is igyekeznek segítséget nyújtani.

2. A magyar agrárium helyzete - Dr. Juhász Anikó agrárgazdaságért felelős helyettes államtitkár előadása

Helyettes Államtitkár Asszony beszélt a megújuló agrárprogram elnevezésű stratégiai dokumentumról, mely 2020 végére készült el, mely alapja az uniós közös agrárpolitika tárgyalásainak. Ennek eredményeképpen hozta meg a kormány azt a döntést, hogy az uniós támogatáshoz a maximálisan adható 80%-os kiegészítést teszi hozzá. A jövőkép megvalósulásához szükséges stratégiai fejlesztési pillérek a gazdasági fejlődés, a minőségi élelmiszer, a zöld jövő és a megújuló vidék. Az elvárás az, hogy az első két láb a tervezettek szerint ennek 50%-át kapja meg, a zöld előírásokra. Itt létre kellett hozni egy olyan stratégiát a stratégián belül, ami azt írja le, hogy a mezőgazdaságban a tudás és az innováció hogyan szolgálja azokat a kihívásokat, amikről majd szó lesz. Ezt nagyon fontosnak tartja, hiszen vallják, hogy fejlesztési forrásokat tudás nélkül értelmetlen ráönteni egy ágazatra, nem lesz eredményes. Ebbe a stratégia alkotásba folyamatosan bevontak társadalmi szervezeteket, kutatóintézeteket, melyek komoly, jól hasznosítható dokumentumokkal segítették a munkájukat. Az MTA kutató hálózatából is jó ötleteket kaptak. Ezek nem csak a tervezést, de a végrehajtást is segítik.

Elmondta, hogy agrárgazdaságunk és élelmiszerellátásunk fejlődése látványos, de még komoly tartalékokkal rendelkezünk. A versenyképes vállalkozások vonatkozásában elmondta, hogy az egy hektárra jutó bruttó hozzáadott érték magasabb, mint az EU 13 átlag, és jelentősen emelkedett az elmúlt években, de elmarad az EU 14-től, ezért van még fejlődési tartalék. Ausztriát emelte ki, aki történelmileg és földrajzilag is különbözik tőlünk, azonban szomszédos ország, közigazgatási megoldásai tekintetében mintául szolgálhat. A nemzetközi versenyben szűkülő eszköztárral kell helytállnunk, mint a munkaerőhiány, energia és takarmányár kihívások, klímaváltozáshoz és egyéb társadalmi elvárásokhoz való alkalmazkodás korlátai és költségei, globális, liberalizált kereskedelem, erős versennyel. Az önellátottság szintje az alapvető élelmiszerekből minden esetben 80%-on felüli Magyarországon, ugyanakkor a termelési potenciálunk ennél is magasabb szintet tenne lehetővé. Az elmúlt évek válságai ezt nem támogatták. Cél a 100% elérése. Minőségi élelmiszert kell biztosítani koncentrált termékpályákon. Olcsó, kényelmes és egészséges élelmiszer-ellátás elvárás a fogyasztók részéről, koncentrált kiskereskedelem, termékpálya szemlélet és együttműködés hiánya jellemző a termelésben és a feldolgozásban.

A zöld jövő vonatkozásában az EU célja az, hogy a területek 25%-a ökológiai gazdálkodással legyen fedett, Magyarországon ez a cél 10%, jelenleg 7%-nál tartunk, ami dinamikus növekedést mutat. Ezen túlmenően már csak a kereslet megindulásával lehet előbbre lépni. Tervezünk olyan támogatási elemet, ami ezt segíti.

Ezt követően beszélt a vidéki elvándorlás mutatóiról, melynek alapján Nyugat-Európában inkább a városokból a vidék felé történik az elvándorlás, a válság a városi régiókat sújtja jobban és vonzóbb a vidék. Ezzel szemben Kelet-Európában a szociális problémák a vidéket sújtják jobban és az elvándorlás ellentéte a Nyugat-Európában tapasztaltnak. Magyarország viszonylatában ez csökkenő tendenciát mutat, azonban az EU-ban még mindig ez a legmagasabb érték. Cél az, hogy a program végére megálljon ez az elvándorlás. Problémát jelent a munkaerő és utánpótlás hiány alacsony képzettséggel párosulva, az, hogy a kistélepülések alapszolgáltatásai és infrastruktúrája nem elég vonzóak, valamint, hogy a kistélepülések fejlesztése nehezen megtérülő és fenntartható.

Hazánkban az elmúlt évtizedben az ökológiai területek nagysága 236%-al növekedett, amely mintegy 173 ezer hektárral növelte ennek a zöldebb mezőgazdasági formának a területét. Cél, hogy teremtett világunkat megőrizzük a klímaváltozás és gazdasági fejlődés mellett. Problémákat okoz a változó és szélsőségesé váló időjárás, az ipari és lakossági földéhség és

környezetterhelés növekedése, az uniós szabályozók kialakításánál a tagállami részvétel és a szakmai megalapozottság csökkenése.

A megújuló vidék, megújuló agrárprogram keretében elemezte az uniós tábla számait, bemutatta, hogy a közös agrárpolitikában mely forrásokat terveztek ezen prioritások mentén. Elmondta, hogy az uniós forrásoknak két lába van. Tájékoztatta a jelenlévőket, hogy a tárgyalások e tekintetben befejeződtek. Az első pillér főként jövedelempótló támogatásokat takar, a második pillér pedig fejlesztéseket szolgál.

Ismertette azokat a kihívásokat, melyekkel szembe kellett néznünk az utóbbi két-három évben:

Más ágazatokat is érintő kihívások voltak: a magas energia- és inputárak, az emelkedő kamatok, az árfolyam ingadozás és a bérköltségek emelkedése.

Csak agráriumot érintő kihívások voltak: Klímaváltozás, kereslet infláció miatti visszaesése, madárinfluenza és sertéspestis, valamint az orosz-ukrán háború kereskedelemtorzító hatásai.

Ezt követően a mezőgazdaság kibocsátásának alakulását mutatta be folyó és változatlan alapon 2010. és 2022. év között. Itt megállapítható, hogy az utolsó két évben van még hová fejlődni a mezőgazdasági kibocsátás tekintetében.

Beszámolójában érintette az agrár külkereskedelem alakulását és részesedését a nemzetgazdaság külkereskedelméből, melynek keretein belül megemlítette az exportot, melyet pozitívnak értékelt, hiszen feldolgozóiparunk nem csak klasszikus élelmiszerekből áll, hanem pl. takarmány, stb., melyek folyamatosan javítják az export hozzáadott értékét is. Megemlítette továbbá, hogy az ágazatok közül az exportegyenlegünk folyamatosan pozitív. Az agrárexport feldolgozottsági szint szerinti megoszlása az elsődleges és a másodlagos feldolgozás tekintetében együttesen folyamatosan növekvő tendenciát mutat, a mezőgazdasági alapanyag tekintetében pedig folyamatosan csökken.

A termelői árak alakulása tekintetében elmondta, hogy az értékesítők nehéz alkalmazkodási éveken vannak túl. A mezőgazdasági termelők hosszú ideig állandó költségnövekedés mellett azt nem kompenzálható módon tudták értékesíteni termékeiket, majd az árak fokozatosan elindultak felfelé, azonban jelenleg már látható azok csökkenése. Végezetül a 2023. évre vonatkozó kilátásokról beszélt, melyet óvatos optimizmus jellemez az alábbiak mentén:

A vetésszerkezet változása terén előtérbe kerülnek az őszi kalászosok. A VP beruházási támogatások tekintetében elmondta, hogy 2021-óta 11 ezer ügyfél, közel 1300 milliárd forint megítélt támogatás és idén közel 350 milliárd forint kifizetés várható. A gazdálkodók rendben igénylik a közvetlen támogatásokat az új rendszerben is. A beruházási hitelállomány 2023-ban Q1: +6,2% éves növekedést mutat. Az élelmiszerinfláció jellemzői: 2022. dec.: 45%, 2023. ápr.: 38% -> kereslet várható normalizálódása mellett.

Az ülésen az alábbi főbb észrevételek, javaslatok hangzottak el:

- Fontos mutatószám, hogy mennyit költ egy szegényebb anyagi helyzetben lévő család jövedelméből a létfenntartásra, és mennyi marad a kultúrára. 2010-ben ez 50% volt, később csökkent 30%-ra. Hasznos lenne tudni, hogy hol tart ez a folyamat most.
- Az elmúlt egy év az élelmiszeripar és a kereskedelem területén az inflációról szólt. Kérdés, hogy hogyan alakulhatott az ki, hogy Magyarország ezen a területen a régióban csúcstartóvá vált.

- Nem tartják szerencsésnek a média és a kormányzati szereplők által végzett összehasonlításokat egyéb európai országokkal e területen, hiszen már az ÁFA-tartalom miatt is jelentős különbségek mutatkoznak az árakban.
- Fontosnak tartják, hogy az ágazat szereplőire rakódó terhek már ne növekedjenek tovább. Erre ügyelni kell a későbbiekben a költségvetés tervezésénél és a különböző intézkedések meghozatala során is.
- Kiemelték, hogy az élelmiszeripar teljesítmény volumen indexe több mint 10%-os visszaesést mutatott, tehát az élelmiszeripar nem tudott jól reagálni azokra a kihívásokra, amelyekkel szembesült.
- Kiemelték továbbá, hogy a következő időszakban kifrandó pályázatoknál feltétlenül át kell tekinteni az elmúlt évek tapasztalatait annak érdekében, hogy azok hatékonyak legyenek.
- Megállapították, hogy egy nagyon intenzív időszak van mögöttünk, szükségesegek voltak az említett beavatkozások, mint pl. az árstop vagy a kötelező akciók. Természetesen más intézkedések szükségessége, mint pl. az áfa mértékének a változtatása is felmerülhet.
- Ami a jövőbeli fejlesztéseket, intézkedéseket, támogatásokat illeti, érdemes lenne végiggondolni, hogy a mezőgazdasági kutatóintézeteket be lehetne vonni azokba a fejlesztési folyamatokba, melyek az adott területen dinamizálhatják az innováció bevonását és még hatékonyabbá tehetik ezt a struktúrát. Különösen fontos ez azért, mert a területnek van egy olyan tényezője, mint a kiemelt kockázati tényező, hiszen nagymértékben befolyásolják a szélsőséges időjárási viszonyok. Ez egy komplex problémarendszer, ezért a tudományos szakértelmet érdemes lenne beépíteni.
- Az élelmiszeripari digitalizáció vonatkozásában elmondták, hogy az élelmiszeriparban jelentős szerepe van a munkaerőnek, az emberi erőforrásnak, amely mintegy alapvető elemként van jelen. Kérdésként fogalmazták meg, hogy a környezeti, gazdasági hatások, az urbanizáció hatásaival kapcsolatban terveznek-e valamilyen stratégiai lépést tenni, együttműködnek-e a gazdaságpolitikával, valamint a szektorban megjelenő munkaerő kapcsán milyen megoldásokat javasolnak?
- Az élelmiszeripar helyzete jelenleg igen súlyos. Az élelmiszeripari termelésben nagy visszaesés tapasztalható. Ugyanígy csökkent az értékesítés is. Mindez megmutatkozik a belföldi és export értékesítések területén egyaránt. Az import viszont nagymértékben nőtt a régiós országok között, különösen a gabonaimport. Mindez a versenyképesség romlására utal, erre kellene fókuszálni és javaslatokat kidolgozni.
- Meg kell említeni, hogy az élelmiszeripar rendkívül intenzív iparág. Az áremelkedések vonatkozásában kiemelték, hogy az árak növekedése már 2021. év második felében megkezdődött, és az EU-s országok viszonylatában, hazánkban a legmagasabb. Az élelmiszerinfláció a V3 országok viszonylatában is kiemelkedő. Erre különös figyelmet érdemes fordítani.
- Az élelmiszer árstop tekintetében felvetették, hogy ennek az intézkedésnek álláspontjuk szerint csak rövidtávon van hatása. Tartós fennmaradása esetén inkább inflációt növelő tényezőként hat.
- Megfogalmazták, hogy sok teendő van még a Budapesten kívüli élő lakosság kulturális felemelkedése tekintetében.
- Kérték a Kormányzatot, hogy kezdeményezze az önköltség alapú árrendszer bevezetését.

- Az élelmiszer-infláció kapcsán elmondták, hogy miközben az a látszat keletkezik, hogy az elszabadult élelmiszer árakban jelentős szerepe van a mezőgazdaságnak, ez nem hogy nem igaz, hanem az infláció egyik nagy vesztese a mezőgazdasági termelő.
- A magyar falu helyzete az elmúlt időszakban folyamatosan romlott. Folyamatosan szűnnek meg a gyógyszertárak, egyre több falusi kiskereskedelmi bolt kényszerül bezárásra; az 1500 főt alatti településeken megszűnt a posta, stb. Ha az agrárgazdaság is megbicsaklik, akkor egyre több faluban fognak megszűnni a munkahelyek, egyre több falu kerül az elnéptelenedés sorsára. Arra kérték a Kormányt, és a jelenlévőket, hogy közösen tegyenek meg mindent ennek megakadályozására.
- Problémaként vetették fel, hogy vidéken a horizontális és a vertikális együttműködési rendszerek felállításában komoly problémák vannak. Nem tudunk összeállítani megfelelő együttműködési láncot. Az életminőséget biztosító közszolgáltatásokhoz való hozzáférés elérhetősége nehézkes, alacsony az aktív korúak számának aránya a lakosságon belül, a magas színvonalú humán kapacitás helyben tartása is nehézségekbe ütközik. Ahhoz képest, hogy nem történtek a vidékfejlesztésben és agrárfejlesztésben paradigma értékű változások, óriási az innovációs kényszer, és a vidéknek nincs megfelelő kapacitása, ami erre válaszolni tud. A fizikai munkaerő hiánya mellett kiemelkedően fontosnak tartják, hogy az innovációs kényszerhez nem talál megfelelő humánkapacitást. Itt a megfelelő nyelvtudás hiányát emelték ki. Pozitívnak ítélték azt, hogy magasak a rendelkezésre álló források, azonban meg kellene vizsgálni azok összetételét, hogyan szerepelnek benne az agrárprogramok.
- Kiemelték annak fontosságát is, hogy vonzóvá kell tenni a vidéket a vidéki agrárértelmiség számára. Kérdésként vetették fel, hogy a harmadik tengelyi intézkedések milyen módon kerülnek ütemezésre, milyen módon kívánják ezt aktiválni, magas a vidékfejlesztés hogyan tervezi ezt beindítani?
- Szociálpolitikai kérdésként is felmerül, hogy hogyan lehet vonzóbbá tenni az agráriumot a fiatal dolgozók számára? Orvosság lehet erre a rendezett munkajogi kapcsolatok megteremtése. Egy olyan foglalkoztatás-politikai rendszer létrehozása, ami odavonzza a fiatalokat. E tekintetben együttműködésüket ajánlották fel.
- Pozitívan értékelték a Kormány családbarát programját az agráriumban. Kérdésként merült fel, hogy ez az agrárium specifikumai tekintetében hogyan valósítható meg?
- Felhívták a figyelmet arra, hogy egyre növekszik a munkabalesetek és a foglalkozási megbetegedések száma. Álláspontjuk szerint a Kormány fontos feladata a munkavédelemre vonatkozó törvényi szabályozás mielőbbi módosítása, ugyanis jelenleg csak a szervezett munkavégzésben dolgozók tartoznak annak hatálya alá.
- Véleményük szerint sürgősen be kellene vezetni az oktatási rendszerbe, hogy a mezőgazdaságban, vagy az ehhez kapcsolódó területen elhelyezkedő dolgozók milyen egészségkárosító veszélyeknek vannak kitéve. Ugyanilyen fontos a mezőgazdaságban dolgozók munkavédelmi oktatása is. Ez a termelékenység növelésének kulcsa, valamint jelentős népegészségügyi és nemzetgazdasági feladat is.
- Az öntözés fejlesztése elengedhetetlen a mezőgazdasági fejlesztés területén. Fontosnak tartják, hogy a 2023-2024. évi közös agrárpolitika elvei ténylegesen megvalósuljanak. Fontosnak tartják ezen túlmenően a regionális stratégiát, mint fejlesztési irányt is. Álláspontjuk szerint ki kellene dolgozni a területi fejlesztést is. Az eddigi szemléletet, mely szerint külön fejlesztették a vidéket és a városokat, fel kellene, hogy váltsa egy új szemlélet, amely a vidék és város összekapcsolásában gondolkodik emberi és gazdasági vonatkozásban egyaránt.

IV. 3. A III. plenáris ülés /2023. 09. 15./ főbb üzenetei

1. A hazai MKKV szektor állapota – Bókay Márton nemzeti fejlesztés-finanszírozásért felelős helyettes államtitkár előadása

Beszámolóját a magyar gazdaság rövid és hosszú távú kilátásainak elemzésével kezdte. Elmondta, hogy 2023. II. negyedében a GDP változás elérte a mélypontját. A fogyasztói árak is magasan vannak, azonban a munkaerőpiac továbbra is erős. Inkább munkaerő szükséglet jellemzi, mintsem munkaerőhiány. Emellett az infláció gyors ütemben csökken. Mindez egy 2019 óta elindult folyamat eredményeképpen alakult ki. Legnagyobb kihívás az energiaárak elszabadulása, melynek következtében energiacsapdába került a gazdaság. Az energiaárak ugrásszerű növekedésének inflációgerjesztő hatása magas kamatszintet eredményezett. Ez nagy kihívás a magyar gazdaság számára. A magas energiaköltségek (villany-gáz) felkészületlenül érte a KKV szektort, ezért megsegítésükre a Kormányzat számos intézkedést hozott (energia-intenzív program, gyármentő program, váltó-fix szerződésekből való kiszabadítás). A kiskereskedelmi forgalom csökkenése ellen hathat a jövőben az augusztustól várható reálbér növekedés. A kamatnövekedés a piaci hitelek ellehetetlenülését okozta, hitelezés nélkül azonban nehezen képzelhető el a növekedés. Ezt több eszközzel igyekszik orvosolni a kormányzat. Ilyen a Széchenyi Kártya Program, amely iránt nagy kereslet mutatkozik, valamint a Baross Gábor Újraiparosítási Hitelprogram. Összegezve elmondta, hogy az energiacsapdából már kikerült az ország, a kamatcsapda ellen pedig a Kormányzat megtette a szükséges intézkedéseket. Az infláció okozta fogyasztási csapda vonatkozásában is történtek lépések, korábban az üzemanyag árstop, az élelmiszer árstop, jelenleg pedig a kötelező akciók és az online árfelügyelővel kíván a Kormányzat eredményeket elérni.

Ezt követően arról beszélt, hogy a minisztérium hogyan készül fel arra, hogy a KKV-k számára minél megfelelőbb támogatási programokat indíthasson. Erre jelentős igény merült fel a KKV-részéről, azonban egy-két program vonatkozásában passzivitást észleltek, így szükségesnek tartottak elindítani egy kutatást, melynek célja fejlesztéspolitika által célzott csoportok felkutatása. Így már célirányosan tudnák meghirdetni a különböző támogatásra irányuló programokat.

A KKV-k száma folyamatosan emelkedik, azonban ez elsősorban a mikro-vállalkozásoknak köszönhető. A középvállalkozások száma ezzel szemben csökken. A mikro és kisvállalati szektorban dinamikusan nő az építőipari cégek aránya, míg a középvállalatoknál a kereskedelem és a feldolgozóipar dominál. Pozitív tendencia, hogy csökken a megszűnő vállalkozások száma, nő a túlélési ráta. Jelentős az egy fős vállalkozások száma, akikkel nehéz a gazdaság élénkítése, ezért különösen nagy jelentőséggel bír a középvállalati szektor támogatása. Az építőiparban működő mikro- és kisvállalkozások száma jelentős mértékben emelkedett, míg a kereskedelem és gépjárműjavítás ágazat jelentősége valamelyest csökkent. A legtöbb kis és középvállalkozás Budapesten és Pest vármegyében működik, és teljesítményük a legtöbb ágazatban jóval magasabb, mint a többi régió kis és középvállalkozásaié. A KKV-k több mint negyede, ezen belül a középvállalkozások 40%-a budapesti székhelyű.

Beszélt a KKV szektor pénzügyi támogatásokhoz való hozzáféréséről. Uniós források tekintetében indokolt szűkíteni a kritériumokat, mivel a hátrányos helyzetű térségek bármennyi forrást felszívhatnak. Kiemelt a fókuszált támogatások szerepe, elkerülendő ezzel a felesleges adminisztráció. A KKV-k az innováció és a digitalizáció terén lemaradásban vannak a nagyvállalatokhoz képest, ezért fontos a támogatásuk. A legnagyobb potenciált a

középvállalkozások innovációs K + F támogatása rejti. A Széchenyi Kártya Program hitellel nagyrészt a kereskedelmi és építőipari, valamint feldolgozóipari kis és közepes vállalkozásokat érték el. A KKV szektor hozzájárulása a magyar gazdaság bruttó hozzáadott értékéhez 2015. és 2021. között 42,3%-ról 46,8%-ra nőtt, így maradt még tér a továbbfejlődésre.

Ezt követően szólt a vállalkozásfejlesztés stratégiai irányairól, cél az egységes fejlesztési stratégia kialakítása. Folyamatban van a KKV Stratégia felülvizsgálata, megújítása a készülő iparstratégiához illeszkedve. Ismertette ennek fő pilléreit, melyek az alábbiak: 1. pillér: Versenyképes magyar KKV-k, 2. pillér: Üzleti környezet és adózás, 3. pillér: Finanszírozáshoz jutás, 4. Pillér: Innováció és jövő technológiái, és az 5. pillér a Generációváltás és vállalkozói kultúra.

Végezetül beszélt az IFKA-ról, mint a Kormány vállalkozásfejlesztési ügynökségéről, mely 6 területen tervezi segíteni a szektor működését különféle szolgáltatásaival, melyek a következők: új beszállítói program indítása, KKV szektor ESG tudatosságának növelése, energiahatékonysági fejlesztések támogatása, exportorientált, gyorsan növekvő vállalkozások fejlesztése, VALI vállalkozói információs rendszer továbbfejlesztése, Modern Mintaüzem Program folytatása és bővítése, EVOLÚCIÓ – megújítást és generációváltást segítő program. Ezekre a célokra 8 milliárd forint értékű programot indít az IFKA, ezzel igyekezik erősíteni a teljes KKV szektort.

2. A Nemzeti Reform Program bemutatása - Marczinkó Zoltán István gazdasági elemzésekről és kiemelt támogatási programokról felelős helyettes államtitkár előadása

Marczinkó Zoltán István egyetértett a korábban elhangzottakkal, hogy számottevő javulásra sem nemzetközi szinten, sem pedig más oldalon nem lehet számítani az elkövetkező 1 évben. A kiszámíthatóság tekintetében azzal kell számolni, hogy ugyanolyan körülmények között tudunk majd dolgozni, mint az elmúlt időszakban. A Nemzeti Reform Programot a Magyar Kormány már évek óta minden év áprilisában benyújtja az Európai Bizottság részére. Ezt az EU-nak nem kell elfogadnia, csak ajánlásokat fogalmazhat meg. A program olyan elemeket tartalmaz, amelyek már elfogadásra, esetleg bevezetésre kerültek. Ez évben először egészült ki a koronavírus járványra és a kapcsolódó gazdasági válságra választ adó Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervvel. Az elmúlt év vége óta van jelen egy erős kormányzati akarat arra, hogy minden javaslat, terv, vagy program egy társadalmi egyeztetésen vegyen részt. Az eddigi intézkedések előzetes egyeztetése korábban már megtörtént. Felhívta a figyelmet arra, hogy a PM csupán összefogja ezt a programot, az egyes pontokban a szaktárcák javaslatai tükröződnek. A program felépítését tekintve egy bevezető résszel indul, mely kitér a legfontosabb gazdaságpolitikai intézkedésekre, említi a digitalizációt, munkahelyteremtést, társadalmi felzárkóztatást, valamint az energiafüggetlenség kérdését. A második fejezetben a konvergencia programmal összhangban egy középtávú makrogazdasági kitekintést mutat be. A harmadik-tizenegyedik fejezetben a szakpolitikai reformok, intézkedések részletes bemutatása történik.

A makrogazdasági kitekintés vonatkozásában nem bocsátkozott részletekbe az előző előadás okán. Megjegyezte azonban, hogy a Covid időszakot megelőzően az államadósság a GDP 70%-a alá ment le, ez nagy segítség volt a nehéz időszakban. 2021.-ben ez újra megemelkedett, majd jelenleg lefelé ívelő tendenciát mutat. Ez azt mutatja, hogy a magyar költségvetés szükség esetén saját magát tudja határon belül finanszírozni. Említette, hogy a nagy összegű

államkötvény kibocsátást a piac háromszorosan jegyezte túl. Felhívta a figyelmet arra, hogy a Kormánynak igen nehéz dolga van akkor, amikor úgy kell élénkítenie a gazdaságot, hogy emellett inflációcsökkentő intézkedéseket kell tennie, miközben tartja a foglalkoztatás szintjét, védi a nyugdíjakat és nem növeli az államadósságot. Megemlítette a korábban ismertetett széleskörű támogatási programokat, melyek rendelkezésére álltak nem csak a KKV szektornak, hanem a nagyvállalatoknak is. Ezt követően beszélt a növekedésösztönző politikákról, (vállalkozásfejlesztés, kutatás és fejlesztés, turizmus, digitalizáció) Ismertette a hazai adópolitika legfőbb célkitűzéseit. Megemlítette a nálunk leginkább kedvező 9%-os társasági nyereségadót, mely kedvező adózási környezetet biztosít a vállalkozásoknak. Szeretnék ezt az adóelőnyt továbbra is megtartani. Ezzel ellentétben állnak a fogyasztást terhelő adók. A magyar gazdaságon belül csökken a szürke és feketegazdaság részaránya. A be nem vallott jövedelmek és elkerült adók elleni küzdelem eredménye főként a NAV-nak köszönhető. Ezt követően beszélt a foglalkoztatáspolitikáról. Kormányzati cél, hogy a 20-64 éves népesség foglalkoztatási rátája 2023-ra érje el a 85%-ot. Cél továbbá, hogy az elmúlt időszakra jellemző reálkereset csökkenés tűnjön el és kismértékű növekedés következzen be. Ez az első válság, amely nem érintette a munkavállalók számának alakulását. Cél ennek a létszámnak a megtartása is. Különböző programokat fognak fenntartani, ilyen a nyári diákmunka program, a képzési költségek támogatása, a munkásszállások építése.

Fontos terület a demográfia, családpolitika, lakáspolitikai. Az előrejelzések a demográfia területén nem mutatnak túl pozitív képet. Egyre csökken és öregszik a lakosság. Ennek kiküszöbölésére irányulnak azok a különböző támogatási formák, amelyek a támogatásokat a gyermek számhoz kötik (CSOK szabályai, babaváró kölcsön szabályai, diákhitel intézménye). Bízunk abban, hogy ezen kormányzati intézkedések, (babaváró kölcsön, falusi CSOK meghosszabbítása, Otthonteremtési Program, Bölcsőde fejlesztések) a gyermekszületések számának növekedése irányába, valamint a lakhatási feltételek javulásának irányába hatnak.

Továbbra is az a kormányzati álláspont, hogy segély helyett munkát kell biztosítani. A munkanélküliség jelenleg 4% körül mozog és a közfoglalkoztatás is jelentősen csökkent. Aki akar dolgozni, az jelenleg talál magának munkát.

Ezt követően a szegénység elleni küzdelem és társadalmi felzárkóztatás területén beszélt a kormányzati célkitűzésekről és intézkedésekről. A stratégia keretét adja a Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia, mely 2030-ig irányoz elő célokat. A Kormány támogatja a munkavállalást, a munkaerőpiacon hátrányos helyzetűek, valamint roma nők képzését, a hátrányos helyzetű csoportokat, kisgyermekes anyákat, stb.

Az oktatás terén beszélt a köznevelésről, szakképzésről, felnőttképzésről, felsőoktatásról. A felsőoktatásba az idén 30%-al több diák nyert felvételt, mint a tavalyi évben. E tekintetben főként olyan szakok érintettek, amelyek a gazdaság számára is fontosak, pl. informatika, műszaki vonal, pedagógus, stb. A szakképzés területén is jelentős változás következett be (ösztöndíj bevezetése, regionális tanács létrejötte, stb.) Fontos cél, hogy a köznevelésben a tanárok bére 2025-re érje el a diplomás átlagbér 80%-át, és ezt tartsák is meg.

Az egészségügy vonatkozásában ismertette a kormányzati intézkedéseket. Az orvosok bérének emelése hazai forrásból valósult meg, mely eredményeképpen kivezetésre került a hálapénz. A fekvőbeteg szakellátásban új finanszírozási rendszer lépett hatályba. Cél egy egységes alapellátási ügyeleti rendszer felállítása, az egészségügyi szakdolgozók alaphérének emelése, a háziorvosok szerepének erősítése.

A fenntartható gazdaság témakörben a hulladékgazdálkodásról, a vízi közműről, a környezetvédelemről az energiáról és a közlekedésről ejtett szót. Az energia tekintetében rengeteg fejlesztés valósult meg. Folyamatban van a közlekedési infrastruktúra teljes átalakítása.

A vidékfejlesztésre soha nem látott mértékű 4300 milliárd forint forrás áll rendelkezésre. A megújuló vidék, megújuló agrárium program 2021-ben indult és 2023-ban is folytatódik. Említette még a Digitális Élelmiszeripari Stratégiát, valamint a Magyar Falu Programot. A területfejlesztésre a TOP Plusz keretében biztosított forrás megközelíti a 2000 milliárd forintot. A TOP Plusz célja az országon belüli területi egyenlőtlenségek csökkentése. Kiemelten kezeli a négy legkevésbé fejlett régiót. Szót ejtett még röviden a generációváltás fontosságáról és a Nemzeti Reform Programra adott Európai Bizottsági reakciókról. Ennek keretében a legfontosabb 2023-as ajánlások az alábbiak: a költségvetési és külső fenntarthatóság biztosítása, a kohéziós politika gyors végrehajtásának folytatása, a szükséghelyzeti intézkedések minimalizálása, és a támogatások célzása, a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség csökkentése a megújuló energiaforrások elterjedésének felgyorsításával, és az energiahatékonyság növelése.

Az ülésen az alábbi főbb észrevételek és javaslatok hangzottak el:

- Az ülésen az egyszerűsített adózás kivezetése kapcsán tettek megállapítást, mely nagyon hátrányosan érinti a művészvilágot, hiszen nagyrészt szabadúszóként tevékenykednek. Ezen a területen legkevésbé jellemző a bújtatott foglalkoztatás lehetősége. Felvetették, hogy tervez-e a kormányzat e probléma kiküszöbölése érdekében valamit.
- Megállapították, hogy több szó kell az agráriumról, az élelmiszeriparról és a kereskedelemről, hiszen nagy foglalkoztatók, komolyan befolyásolják a magyar gazdaságot. Az elmúlt időszak energiaválsága kapcsán jónak ítélik a kormányzati támogatásokat, azonban ennek kiterjesztését javasolják, ne csak ágazati szinten kerüljön meghatározásra.
- Jelentős problémának ítélik meg a fix áras szerződéseket, mely sokakat nyomnak, és melyet nem lehet az energia kereskedőkre ráterhelni, hiszen ők is befixálták ezeket az árakat a termelőnél. Az energiaproblémát szektor semlegesen kell kezelni, és az egyébként életképes vállalkozásoknak mindenképpen mentőövet kell dobni. A jövőre nézve e tekintetben előre fel kell készülni és átláthatóbb ajánlatokkal kell szolgálni a KKV-k részére. Ezen túlmenően fontos az energia-rendszer korszerűsítése. Erőforrásokat kell biztosítani legalább a megkezdett beruházások befejezése érdekében.
- Véleményük szerint ideális esetben az energiabiztosításnak a tőzsdétől függetlennek kellene lennie. Az innováció és kutatás hiánya erősen tetten érhető a KKV-ban, emiatt nem tud versenyképes lenni.
- Kiemelték a civil szektor szerepét, bevonási lehetőségét az ún. „science shop”-ok vonatkozásában, ahol különböző üzleti szemléletű megoldásokat próbálnak meg létrehozni oly módon, hogy a beérkező ötletek piacosítását véleményezik. Ezeket a shopokat főként civil szervezetek működtetik, vagy egyetemekhez, kutató intézetekhez kapcsolódnak.

- Kiemelték a rendszer komplex módon történő kezelésének hiányát és fontosságát, (oktatás, köznevelés, szakképzés, felsőoktatás, stb.). A KKV szektor működési támogatási köre csak így kezelhető. Az utóbbi időszakban ezeket a kérdéseket csak tűzoltás jelleggel, szétszabdalva próbáltuk kezelni. A fejlesztések végrehajtását a KKV szektorban is fontosnak ítélik (pl. inkubátor program). Fontos, hogy a közép és nagyvállalati szektorban jellemző munkaerő-piaci programot kezeljük komplex módon.
- Az MNP 330 pontos versenyképességi programja kapcsán javaslattal éltek a generációváltás vonatkozásában. Általánosságban elmondható, hogy a fiatalok kevésbé tartják fontosnak a szakma folytatását. E tekintetben az MNP 330 pontos versenyképességi program javaslatára hívták fel a figyelmet. Ilyen az 1-2 éves osztalékadó elengedése, a generációváltással induljon el egy új termelési modell, az átmeneti időszakban a tulajdonosi jövedelmek ne csökkenjenek, valamint a nyugati országok gyakorlata, miszerint tanácsadó szervezetek segítik a tulajdonosváltást.

IV. 4. A IV. plenáris ülés /2023. 11. 10./ főbb üzenetei

1. A köznevelési intézményrendszer korszerűsége és hatékonysága – Dr. Maruzsa Zoltán köznevelési államtitkár előadása

Dr. Maruzsa Zoltán államtitkár úr számos statisztikai adatot hozott, mivel véleménye szerint erre érdemes támaszkodni a téma ismertetése kapcsán. Fontos kérdés, hogy lesz-e pedagógus utánpótlás? Ezen kérdéskörben prezentálta, hogy 2001 óta hogyan alakult a jelentkező és a felvett hallgatók száma e területen. Elmondta, hogy 2010 óta nem volt olyan év, amikor kevesebb hallgatót vettek volna fel, mint a korábbi években, annak ellenére, hogy voltak különböző korlátozó tényezők, mint pl. az emelt szintű érettségi, nyelvvizsga kötelezettség stb. A pedagógusképzés még mindig a 3.-4. legnépszerűbb képzési terület, így mindenképpen úgy ítéli meg, hogy lesz utánpótlás. A tankötelezettség vonatkozásában elmondta, hogy annak 18 évről 16 évre csökkentése folyamatos vitát vált ki, azonban a 2011-2022-es időszakot nézve a végzettséget szerzők alakulása azt mutatja, hogy nem csökkent, hanem növekedett a legalább középfokú végzettséget szerzők aránya a 20-24 éves korosztályban, ezen kívül az EU-s átlagot is meghaladja. Fontos problémaként említette a korai iskolaelhagyást, mely a 18-24 éves korosztályban évek óta stagnálón 12% körüli érték. Ennek eredményes kezelése már az óvodában elkezdődik a 2015.-ben bevezetett kötelező óvodai neveléssel. Ennek eredményeképpen a lemorzsolódással veszélyeztetettek aránya 2018-2022 között több, mint felére csökkent. Beszélte a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséről, oktatásáról. 2014 és 2022 között jelentősen növekedett a pedagógiai szakszolgálatok által ellátott gyermekek száma. A sajátos nevelési igényű gyermekek száma is jelentősen növekedett, ez köszönhető a jobb diagnosztikának. 2010 és 2022 között a gyógypedagógusok száma közel megduplázódott. Elmondta, hogy míg 2010-ben piaci alapú tankönyvellátás működött, az állam csak kontrollálta és részben finanszírozta a rendszert, úgy 2013-tól felépítettek egy új struktúrát, 2020-tól pedig minden köznevelési és szakképzési tanulónak ingyenes lett a tankönyvellátása és megújult a tankönyvállomány is. Az állami tankönyvek elérhetőek digitálisan is, és megjelentek az okos tankönyvek. Kiemelte az oktatásban a digitalizációt. 4000 helyszínen befejeződött a WiFi hálózat kiépítése, 2000 iskolában valósult meg sáv szélesség bővítés. Ezen túlmenően eszközbeszerzések valósultak meg, notebookok, tabletek, interaktív kijelzők formájában. 2022. évben az 5-12. évfolyamos hallgatók közül aki igényelte, saját notebookot kapott, s további

gépek érkeznek még 2025-ig folyamatosan. Átalakították az intézményfenntartás rendszerét is. 2012 előtt jellemzően önkormányzati fenntartás, mely anyagi helyzet szerint eltérő színvonalat biztosított, állandó adósságképződés jellemezte. 2017-től 60 önálló tankerület és Klebelsberg Központ jött létre. A jelenlegi rendszer stabil, működőképes, adósságoktól mentes. Jelentős erőfeszítések történtek az infrastruktúra fejlesztésének területén is. Ennek eredményeképpen 40%-ra csökkent a felújítandó épületek száma. Fontos megjegyezni még, hogy tavaly a köznevelésben 81 Milliárd Ft-tal került többre az épületek fűtése, mely a Kormány számára jelentős többletterhet rótt.

Az oktatás eredményessége tekintetében PISA, TIMMS és PIRLS adatokat ismertetett. A PISA vonatkozásában elmondta, hogy három évente három területen történik mérés. (matematika, szövegértés, természettudomány) Az OECD átlagtól 1-2%-kal marad csupán el a magyar átlag. Fontosnak tartja megjegyezni, hogy a családi háttér iskolai teljesítményre gyakorolt hatása csökken. Az iskolarendszer eredményesen fejleszt, a 6-8. évfolyamot vizsgálva az alulteljesítők aránya fokozatosan csökken. A TIMMS adatok vonatkozásában a magyar diákok eredménye minden évfolyamon jobb, mint a nemzetközi átlag. A tehetséggondozási versenyeken is kiemelkedően szerepelnek a magyar diákok.

A jövő céljai között megemlítette a pedagógus utánpótlás biztosításának fontosságát, a pedagógus béremelések végrehajtását. Ez utóbbinál 2025-ig cél legalább a diplomás átlagbér 80%-os arányának elérése. Az új törvény elfogadásával folyamatban van a teljesítményalapú bérstruktúra bevezetése, mely nem pusztán az életkor és a tapasztalat alapján súlyoz, így a fiatalok számára is vonzóvá teszi a pályát. Folyamatban van a külső és belső értékelések rendszerének átalakítása, valamint az oktatás digitalizálása is. Nagy erővel történik a mérési rendszer fejlesztése is, mint az országos kompetenciamérés kibővítése, országos pályaorientációs mérés, NETFIT mérés folytatása, digitális mérések. Fontosnak tartja az átképzés támogatását, vezetőképzés megújítását. 2023 nyaratól rövid ciklusú átképzési programok indulnak. Céljuk, hogy lehetőséget biztosítsanak további szakok 2-4 félév alatti térítésmentes elvégzésére a pedagógusoknak.

2. Konzultáció a 2024. évi minimálbérről és garantált bérminimumról - Dr. Zöld-Nagy Viktória munkaerőpiacért, munkavédelemért és foglalkoztatás felügyeletért felelős helyettes államtitkár előadása

Dr. Zöld-Nagy Viktória helyettes államtitkár asszony elmondta, hogy az előző évben igen sajátos gazdasági helyzetben történt a bérmegállapodás. Cél a bérek reálértékének a megőrzése volt. Megfogalmaztak egy olyan kötelezettséget, hogy amennyiben a 2023. éves infláció mértéke meghaladja a 18%-ot, abban az esetben újratárgyalják a megállapodásokat. Ezt azonban nem volt könnyű megállapítani év közben, így nem tudott döntés születni arról, hogy szüksége-e ezt év közben újratárgyalni. Így az lett a VKF tárgyalás eredménye, hogy a 2023. évi kötelezettséget a 2024. évvel egyben tárgyalja. Mivel 2023-ban az előző évhez képest 16/14% volt a minimálbér és garantált bérminimum emelés, így lényeges kérdés az, hogy meghaladta-e az infláció mértéke a 18%-ot, hiszen akkor reálbércsökkenés történt. A béradatok, a GDP, az infláció mértéke különböző időpontokban érkeztek. A VKF tagok abban állapodtak meg, hogy kora ősszel folytatják az egyeztetéseket. Az adatokból látható, hogy a 8%-os inflációs szintet nem fogjuk elérni, ez valamivel alatta marad, 17,5 %-os inflációval számolnak. Az októberi adatok alapján már látható, hogy az infláció egy számjegyre fog csökkenni. A 18% esetére meghatározott kötelezettség nem fog beállni. Az október 11.-i VKF ülésen a

munkavállalói és munkáltatói oldal egy közös javaslatot tett a kormány asztalára, mely szerint a minimálbér 15%-os, a garantált bérminimum 10%-os emelését javasolták a következő évre. Ezen túlmentően javasoltak egy egyszeri 100.000 Ft-os bérfizetést ezzel a két bérkategóriával érintettek számára. A Kormányzat részéről a legfontosabb, hogy a két oldal meg tudjon állapodni, ezeket a javaslatokat a Kormány el tudja fogadni. Az egyszeri 100.000 Ft-os juttatás tekintetében a javaslat oly módon változott, hogy e helyett még a 2023. év december 01. napjától történjen meg a minimálbér és garantált bérminimum emelése. Az ülést megelőző napon megtartott VKF ülésen Miniszter Úr is részt vett. Adott egy általános makrogazdasági kitekintést. Lényeges kérdés volt, hogy a VKF tagok között van-e teljes egyetértés. Ez még sajnos nem volt meg. A következő VKF ülésre az ülést követő héten kerül sor. Miniszter Úr kérte az oldalakat, hogy történjen egy közvetlen egyeztetés. A Kormányzat részéről mind a 15%, mind a 10%, valamint a 2023. december 01.-i emelés elfogadható. Amennyiben a munkavállalói és munkaadói oldal részéről megegyezés születik, a Kormány ezt el fogja fogadni. Felkérés érkezett a tekintetben, hogy a minimálbér és garantált bérminimum összevetése kapcsán is vár tájékoztatást a Tanács, mivel idő közben a Kormány részére ilyen javaslat is érkezett. A javaslat fontos mozgatórugója az EU-ban egy tavaly elfogadásra került irányelv, mely a megfelelő minimálbérről szól. Ennek az irányelvnek az összefüggéseiben merült fel hosszú távon a minimálbér és garantált bérminimum összeolvasztásának kérdése. E tekintetben még nem alakult ki egységes álláspont. A szabályozás e tekintetben az EU-n belül sem egységes. Van olyan ország, ahol nem is határoz meg jogszabály minimálbért, van, ahol ágazati minimálbér van. Olyan javaslat is van, mely szerint növelni kell a kollektív szerződéssel lefedett munkavállalók arányát. Az EU tagállamaiban a jövő évi minimálbéremelés összegét nézve megállapíthatjuk, hogy nagyjából a jelenleg is elfoglalt helyet foglaljuk majd el a következő évben is. (Lengyelország 17,8%, Szlovákia 7%, Románia 13,6%, Horvátország 20%)

3. Tájékoztató az EU elnökségi felkészülés állásáról - Dr. Ballester-Bólya Boglárka miniszteri biztos előadása

Dr. Ballester-Bólya Boglárka fontos feladatként tekint a soros elnökség társadalmasítására, ezen belül az NGTT tájékoztatására is. Nem egyszeri alkalomnak szánják a tájékoztatást, tavasszal, amikor már konkrétumokkal is tud szolgálni, nagyon szívesen megismétli ezt a tájékoztató előadást. Az EU tanácsa elnökségét a tagállamok látják el 2023-ig előre meghatározott sorrendben, a féléves elnöki periódusokat minden év júniusában és decemberében az Európa Tanács rendes ülései zárják le. Az elnöki tisztet betöltő tagállamok hármas csoportokban, az ún. elnökségi triókban együttműködnek egymással. A trió tagjai hosszú távú célokat jelölnek ki, és közös programot készítenek. A jelenlegi triót a spanyol, belga és magyar elnökség alkotja. A közös program létrehozása megtörtént, 2023. június 27-én, az Általános Ügyek Tanácsa ülésén. Ez nem jelenti azt, hogy ez lesz a magyar elnökség programja, azonban figyelembe kell ezt venni. Tájékoztatta a megjelenteket arról, hogy a soros elnökség betöltése szerződéses kötelezettség minden tagállam részére. Magyarországnak 13,5 évente van erre lehetősége. Ez hatalmas lehetőség, azonban hatalmas felelősség is. A magyar elnökség egy különleges időszakra, az uniós intézmények ciklusváltásának idejére esik. Az EP választásokra 2024. júniusában kerül sor, 2024. június végére várható az új intézményi vezetők megválasztása, kinevezése. 2024. májusában, azaz közvetlenül az elnökségünk előtt lesz hazánk és a 2004-ben csatlakozott további 9 ország csatlakozásának a 20 éves évfordulója. Az elnökségnek két fő feladata van. Egyrészt a Tanács és az előkészítő szervek üléseinek

előkészítése és vezetése, másrészt a Tanács képviselete a többi uniós intézménnyel fennálló kapcsolatokban. A Tanács ülés-előkészítő és vezetői feladatai körében a Külügyek Tanácsa üléseinek kivételével az elnökség vezeti a Tanács különböző formációinak és előkészítő szerveinek üléseit. Az előkészítő szervek között vannak állandó bizottságok, mint például az Állandó Képviselők Bizottsága (Coreper), illetve egészen szűk szakterületekkel munkacsoportok és bizottságok is. Ezen túlmenően hivatalos találkozót rendez Brüsszelben és a soros elnökséget betöltő országban. Képviseleti jogkörében az elnökség képviseli a Tanácsot a többi uniós intézménnyel, különösen a Bizottsággal és az Európai Parlamenttel való kapcsolattartás során. Ebben a vonatkozásban az a szerepe, hogy háromoldalú egyeztetéseken, nem hivatalos tárgyalásokon és egyeztetőbizottsági üléseken megpróbálja megállapodást elérni jogalkotási javaslatokról. Az elnökség szorosan koordinál az Európai Tanács elnökével és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjével.

Az elnökségi felkészülést Bóka János miniszter úr közvetlenül irányítja. A munkáját Kovács Zoltán kormánybiztos úr, Molnár Balázs helyettes államtitkár úr, valamint Miniszteri Biztos Asszony segítik. A munka már 1,5 éve elkezdődött, a struktúra kialakult. Fontos feladat volt az állandó képviseletek megerősítése és a személyügyi költségkeretek biztosítása. Ezt követően elmondta, hogy a magyar elnökség prioritásai még nincsenek köbe vésve. Azok 2024 tavaszán lesznek meg. A kormány 7 fókuszpontot hagyott jóvá, a magyar prioritások is erre fognak épülni. Ezek a versenyképesség javítása, a demográfiai kihívások kezelése, a bővítési folyamat előmozdítása, az illegális migráció, a védelempolitika külső erősítése, a kohéziós politika jövője, valamint az uniós költségvetés elfogadása. Ez utóbbi adottság, kötelezően ellátandó feladat.

A soros elnökség kapcsán lehetőségünk lesz Magyarország valódi arcának bemutatására, viszont azért nagy felelősség is egyben, mert ebben a félévben az EU közösen kitűzött céljainak a megvalósítása is feladatként jelentik meg. A soros elnökség feladataként jelenik meg az uniós közös álláspont kialakítása. Ezt 2011-ben már sikeresen megtettük, egy sikeres EU elnökséget bonyolítottunk le, ennek érezzük a pozitív hatásait. Ezt a feladatot jelenleg is a korábban megszerzett tapasztalataink alapján sikeresen el fogjuk látni. Az európai soros elnökséget 2024-ben a legmagasabb szinten az európai unió legtapasztaltabb miniszterelnöke, Orbán Viktor fogja képviselni. Ezt már 2011-ben is megtette, így nagy előny az e téren szerzett tapasztalata. Vannak a 2011-es évhez képest különbségek is a 2024-es elnökség kapcsán. 2011. évben egy első féléves elnökséget vittünk. Ehhez képest most az európai uniós intézmények július végi leállása miatt az augusztus hónap kiesik, így csak 4,5 hónap alatt lehet véghezvinni azt, amire korábban 6 hónap állt rendelkezésre. A jövő évi elnökségünk ráadásul egy fontos pillérre esik, az uniós intézményi választások időszakára. A magyar elnökség fontos célja, hogy az intézményi átmenet stabilitását biztosítsa. Várhatóan legkorábban december elején állhat fel az új bizottság és indulhat el a technikai jogalkotói munka. Ez nem jelenti azt, hogy egyáltalán nem lesz jogalkotás, csak egy alacsonyabb, munkacsoport szinten zajló. Ennél fogva sokkal inkább intézményi soros elnökséget töltünk be, mintsem jogalkotóit. Összegzésül elmondta, hogy szakértelemmel, politikai stabilitással, és a nemzeti érdekek előtérbe helyezésével fogjuk ellátni ezt a feladatot.

Az ülésen az alábbi főbb észrevételek és javaslatok hangzottak el:

- Kiemelték a művészettel nevelés fontosságát. Főként az általános iskolai oktatás tekintetében dolgoznak ezen és tartják a kapcsolatot az államtitkársággal annak

érdekében, hogy hogyan lehetne a másik agyféltekét is jobban használni, hogyan kellene fejleszteni a teljes élethez szükséges alkotói intelligenciát.

- Fontosnak tartják, hogy a képzést komplexen kell felfogni, kortól, nemtől függetlenül, életpályaként kell kezelni. Kiemelték továbbá a képzési területek közötti átláthatóság fontosságát.
- Kérdésként vetették fel, hogy van-e kommunikáció a szakképzés területével, mert jelenleg bérfeszültségeket tapasztalnak. Az esélyteremtési átlagbér bekerült a köznevelés rendszerébe. Ezen túlmenően szeretnék megtudni bármely kormányforrásból, hogy milyen korszerűsítésekre született döntés. Fontos az informatikai fejlesztés, azonban az infrastruktúra fejlesztése is jelentős beruházásokat igényel, melyre nem látnak jelenleg pályázati forrásokat. A minőségbiztosítás és teljesítményorientáció vonatkozásában a végrehajtási rendeletben nem található erre utaló szabályozás.
- Kiemelték, hogy amellet, hogy a pedagógusképzésre felvett hallgatók száma folyamatosan növekszik, szükséges foglalkozni a pályán tartás problémakörével is. Ehhez önmagában nem elegendő a bérstruktúra átalakítása. Kérték Államtitkár Urat, hogy a jövőben fokozzák az együttműködés intenzitását és eredményességét az érdekképviseletekkel, és ne csak e területen, hanem komplexen az egész elképzelés megvalósítása tekintetében. Igen fontosnak tartják az elképzelések gyakorlati megvalósulását, valamint a hatékonyság kérdését is. Szükséges a visszacsatolás, ennek alapját teremthetik meg a szakszervezetek.
- Fontos továbbá, hogy milyen lesz az eszközellátás a következő időszakban. Tud-e a kormány költségvetési forrást biztosítani ezekre az eszközökre akkor is, ha az EU-s források nem állnak majd rendelkezésre? A komplex képzés megvalósításnak abban látják akadályát, hogy a képzési tematikák nem a valós igényekre lettek kialakítva. Véleményük szerint szükséges ennek átalakítása ebben partnerek lehetnek az érdekképviseletek és a gazdasági szereplők. Kiemelten fontosak ítélik meg az alapkompenciák növelését.
- Problémaként vetették fel, hogy a diplomás átlagkeresetek 50%-át éri el a pedagógusok átlagkeresete. Az is tény szerinte, hogy a felvett első éves hallgatóknak csak 1/5-e marad a gyakorlati vizsgák alatt a pályán. 165 ezer fős gárdából 22 ezer fős csökkenés tapasztalható az állományban, ami végzetes lehet. Üdvözölték a digitális fejlesztéseket, azonban véleményük szerint, ha a Kormány előremutató lépéseket tesz, úgy a megfelelő feltételrendszert is biztosítani kell ehhez.
- Problémaként látják, hogy az oktatási intézmények átvételekor az állam és az önkormányzat között kötött szerződéseket, melyek az intézmények felújításáról szólnak, az állam teljes egészében nem tartja be.
- Felhívták a figyelmet továbbá arra, hogy a mérések alapján a 14 éves tanulók 40%-a funkcionális analfabéta. Azon tanulók munkáját, akik egy meghatározott szint alatt teljesítenek, a jövőben a robottechnika ki fogja váltani. Ezt a tanulók 60%-a. Mihez kezd majd a munkaerőpiac ennyi felesleges munkaerővel?
- Problémaként látják azt is, hogy a köznevelési rendszer a szociális szféra feladatait is ellátja, így torz képet kapunk az oktatás helyzetéről. Javasolják továbbá új nemzeti alaptanterv bevezetését, mely nem csak a felső középosztály számára teljesíthető.
- Elmondták, hogy a magyar oktatási rendszer hatékonysága átlagosnak tekinthető az EU-ban, azonban az alkalmazott tananyagok és módszertan tekintetében további

fejlesztésre lenne szükség a XXI. század kihívásainak való megfelelés érdekében. Magyarország a GDP 2,8%-át fordította közoktatási kiadásokra, mely alacsonyabb az uniós átlagnál. A korai iskolaelhagyás tekintetében is elmaradunk az uniós átlagtól.

- A magyar oktatási rendszer hatékonyságának növeléséhez a nemzeti alaptanterv korszerűsítésére lenne szükség. Ide tartozik a tanulás, tanítási módszertan fejlesztése, a tantárgyi szerkezet újragondolása, az élethosszig tartó tanulás középpontba helyezése, valamint a munkaerőpiaci kihívásokra felkészítő tananyag.
- Kihívást jelent a pedagógus utánpótlás biztosítása is, a pedagógus bérek nem nőttek megfelelő mértékben, és korábban is alacsonyan voltak. Különösen a kezdő pedagógusok esetében kell erre nagyobb figyelmet fordítani.
- A képzéseknek a változó világhoz kell igazodni.
- Ezen kívül kérdésként merült fel, hogy a szakképzéssel való együttműködés és kommunikáció hogyan működhet?
- Egyetértettek abban, hogy a költségvetési törvényben az egyházi és állami iskolák ugyanolyan normatíva alapján legyenek finanszírozva, így nincs félreértés.
- Egyetértenek továbbá abban is, hogy nem feltétlenül szükséges új alaptantervet alkotni, azonban annak megújítását célszerűnek tartanak annak érdekében, hogy céltudatosabbá, határozottabbá tegyék a képzésünket.
- Az ülésen a hozzászólók a bérek reálértékének a megőrzését helyezték a középpontba. Megállapítást nyert, hogy a 2023-as évben nem tudtuk megőrizni a bérek reálértékét. Ezért fontos szerepe van az egyensúly helyreállításának. Ennek okán tettek javaslatot arra, hogy a minimálbér és garantált bérminimum emelése 2023. december 01. napjával valósuljon meg.
- A két bérelem összevetése és összevetése vonatkozásában alacsonyabb mértékű javaslatot fogalmaztak meg a garantált bérminimum tekintetében. Ez a javaslat azonban csak akkor tartható fenn, ha a 2024-es megállapodás már biztosít olyan garanciákat, amely többek között 2024 első negyedévében a Kormányzat részéről azokat a szükséges jogszabályi változtatásokat részünkre biztosítják, amelyek többek között az ágazati párbeszéd bizottságok működésére, a munkaadói szervezetek létrejöttére, működésére és ezáltal egy hosszú távú cselekvési terv kidolgozására biztosít garanciát, mely megfeleltethető az EU-s irányelv alapján előírt és egyébként kötelező elemeknek.
- Felmerült az is, hogy a minimálbér és garantált bérminimum kettősségét célszerű lenne megszüntetni, ugyanis tapasztalat alapján elmondható, hogy a tudás nem elegendő a papírral. Az ebből fakadó feszültséget fel kell oldani a piacon.
- Alapvető célként fogalmazták meg, hogy egy európai életszínvonalat érjünk el. Ehhez két dolog szükséges: egyrészt reálbér növekedés, másrészt hatékonyság és termelékenység növekedés. Ez az év az inflációról szólt. A következő feladat a gazdaságélénkítés lesz.
- Javaslatként elhangzott, hogy a jövőben célszerű a bérdinamikára összpontosítani.
- Elhangzott, hogy a civil területen is kiemelten fontos lenne a bérek emelése. Korábban a jogi szabályozás lehetővé tette, hogy szakképzési hozzájárulást ne kelljen fizetniük, azonban ez a szabályozás megváltozott, a civil szervezetek a bérfizetés tekintetében ugyanúgy működnek, mint a KKV-k. Amennyiben lehetőség van rá, egy 1,5 %-os szociális hozzájárulás kedvezményt javasoltak, valamint azt, hogy legyen lehetőség bérköltség elszámolásra.
- Alapvető célként fogalmazódott meg a teljes foglalkoztatás megőrzése. A béremeléseknél szükséges figyelembe venni, hogy mindez középtávon a

munkatermelékenység növekedésével összhangban menjen végbe. A fenntartható bérnövekedésnek stabil megélhetést kell biztosítani a háztartások számára. A nemzetgazdasági bérek alakulására a garantált bérminimum nagyobb hatást gyakorol, mint a minimálbér, mivel a garantált bérminimummal érintett munkavállalók száma lényegesen magasabb.

- Elhangzott, hogy a minimálbér és a garantált bérminimum emelése több, mint 1 millió munkavállaló alaphétét érinti. Szükségesnek tartanának egy bérreformot. A garantált bérminimum betöltötte a célját. Kéri a jogalkotótól, tegye lehetővé, hogy minél hamarabb létrejöhessen egy egészséges bérstruktúra, melynek alapján az ágazati megállapodások képezik. Ehhez a két oldal megállapodásán túl aktív kormányzati szándék is szükséges.

Az NGTT TÁRSADALMASÍTÁST SEGÍTŐ MUNKACSOPORT ez évben is folytatta tevékenységét, három ülést tartott:

I./ Időpontja: 2023. 03. 20. napján 14.00 óra

Helyszíne: TIT Kossuth Klub Egyesület, 1088 Budapest, Múzeum u. 7.

Az ülésen a tagok először megvitatták a nemzetközi NGTT-k működését felmérő titkársági összefoglaló anyagot. Ennek alapján egyrészt elmondható, hogy hasonlóképpen a többi államhoz, javasolt több ülést tartani, az évenként jelenleg megtartott 4 ülés a minimum kell, hogy legyen. Másrészt javasolták, hogy a költségvetés-tervezetről, mint átfogó anyagról próbáljanak meg tájékozódni. Ezen túlmenően más minisztériumok hosszú távú elképzeléseiről is lehetne eszmét cserélni ezen a fórumon. Megnyugtatónak ítélték meg, hogy máshol is van olyan rendszer, ami túllép a hagyományos tripartit rendszeren, tehát az alap három tagon túl több részre van osztva, amely jelentősen színesíti a tanács tevékenységét.

Ezt követően a munkacsoport tagjai által készített koncepció anyagok kerültek megvitatásra.

Végezetül a munkacsoport által javasolt, 2023. évben elérendő célokat, javaslatokat vitatták meg a munkacsoport első ülésén elhangzott irányok figyelembevételével. Kiindulási pontként a sajtót jelölték meg, mivel fontosnak tartják az általános kommunikációt, ezen belül a sajtókapcsolat kimunkálását, sajtótájékoztatók tartását, újságírók meghívását. Ezt követik a rendezvények, melyek tekintetében fontosnak tartják a fiatalok és az idősebb generáció érdeklődési köre szerinti differenciálást. A rendezvények témáit és célcsoportját ehhez kell igazítani. Összességében tehát a munkacsoport feladata annak meghatározása, hogy milyen típusú programok legyenek, hogyan nézzen ki a kommunikáció.

II./ Időpontja: 2023. 05. 22. napján 14.00 óra

Helyszíne: Miniszterelnökség, 1054 Budapest, Széchenyi utca 14. I. emeleti tárgyaló

Az ülésen az előző munkacsoport ülés emlékeztetőjének átbeszélése után a tagok a soron következő plenáris ülésre készültek elő. Az előkészület a plenáris ülést követő sajtótájékoztató kérdéskörét ölelte fel.

III./ Időpontja: 2023. 09. 25. napján 14.00 óra

Helyszíne: Miniszterelnökség, 1054 Budapest, Széchenyi utca 14. I. emeleti tárgyaló

A tagok az ülésen áttekintették az előző oldalelnöki ülés emlékeztetőjét. Ezt követően konzultáltak arról, hogy hogyan minősítik a legutóbbi plenáris ülést követő sajtótájékoztatót. Végezetül a jövőre nézve kitűzött feladatokról esett szó.

A sajtóesemény kapcsán megállapították, hogy az a tervezettek szerint sikeresen lezajlott. Írott és elektronikus média is jelen volt. Mindkét előadó szereplését pozitívan értékelték. Megállapították, hogy a Soros Elnök által az NGTT ismertetéséről szóló rész kevésbé érdekelte a sajtót. Ezzel megerősítést nyert az a tény, hogy korlátozott a lehetősége annak, hogy az NGTT saját magát mutassa be, mindenképpen fel kell azt tölteni tartalommal, hiszen a közvélemény inkább arra kíváncsi.

Kihangsúlyozták, hogy a jövőben a plenáris ülésen is feltétlenül el kell hangoznia annak, ami a sajtótájékoztató anyaga. Fontos továbbá, hogy az Oldalak is készüljenek fel előzetesen amennyire lehetséges, és a Soros Elnök részére ezt tájékoztatóképp juttassák el. A jövőre nézve fontosnak tartják, hogy a Plenáris ülésen elhangzott hozzászólásoknak szinkronban kell lenniük a sajtóeseményen elhangzottakkal. Fontosnak tartják továbbá a jövőben más civil rendezvényekkel való együttműködést. Kiemelték annak fontosságát, hogy olyan témákat kell megtárgyalnia a Tanácsnak, amely a közvélemény érdeklődésének középpontjában áll. Ismételten felhívták a figyelmet a prezentáció előzetes megküldésének fontosságára, hogy ennek ismeretében minden oldal fel tudjon készülni az ülésre.

Az NGTT 2023. évi nemzetközi vonatkozású eseményei

A Gazdasági és Társadalmi Tanácsok és Hasonló Intézmények Nemzetközi Szervezete által megrendezésre kerülő 2022. decemberében megtartott konferencián a szerb Gazdasági és Társadalmi Tanács elnökével, főtitkárával és a szakszervezetek vezetőjével folytatott konzultáción megbeszéltek szerint az NGTT Titkársága 2023-ban felvette a kapcsolatot a szerb NGTT-vel.

A kapcsolatfelvételt követő közös egyeztetések során a szerb fél előkészített egy memorandumot, melyet a plénum elfogadott, s melyben a két ország tanácsai közötti együttműködés keretei kerültek rögzítésre. A kiegészített dokumentumot magyar nyelven továbbítottuk a szerb félnek, aki jelenleg véglegesíti a memorandum szövegét. A Tanács a válasz megérkezését követően a plenáris ülésen tárgyalja a további lépéseket.

2023 decemberében Bosznia-Hercegovina Gazdasági és Társadalmi Tanácsának képviselője is megkereste az NGTT Titkárságát, szintén kooperáció kialakítása céljából. A javaslat a Tanács soron következő oldalelnöki ülésén került megvitatásra. Az együttműködés kialakításával kapcsolatos döntéshozatal folyamatban van.

A magyar Gazdasági és Társadalmi Tanács a 2023. évben nem vett részt a gazdasági és társadalmi tanácsok nemzetközi találkozásán. Rendszeresen érkeznek tájékoztató jellegű

anyagok különböző gazdasági és társadalmi tanácsoktól, melyeket a Titkárság figyelemmel kísér.

V. Az ülésen elhangzott javaslatok hasznosulása

V.1. Az I. plenáris ülés vonatkozásában

Dr. Vitályos Eszter miniszterhelyettes /Az országos kulturális-közművelődésügyi intézményrendszer korszerűsége, hatékonysága és fenntarthatósága a Kulturális és Innovációs Minisztérium ágazati stratégiájában/

I. A stratégiai intézményrendszer kialakítása

A nemzeti kultúra megőrzése, a nemzeti identitás megerősítése érdekében a Kormány költségvetési többletforrást rendelt a kultúrstratégiai intézmények 2021-2025. évi működéséhez és feladatellátásához. Az intézkedés 2023-2025 között beépülő jelleggel (többlettámogatásként) évente 3%-os emelkedést irányoz elő az érintett intézmények számára. A többletforrás a kultúrstratégiai intézmények működéséhez és feladatellátásához járul hozzá, így biztosítva közvetetten a nemzeti kultúra és a kulturális értékek egyenlő esélyű hozzáférhetőségét és megőrzését a jövő generációi számára, a magyar állampolgárok számára a kulturális alapellátást, a nemzet szellemi és közösségi fejlesztését a kulturális közszolgáltatásokon keresztül. Továbbá támogatja az olyan új, kiemelkedő kulturális értékek létrehozását, amelyek az innováción keresztül hozzájárulnak a kreatív ipar, valamint a nemzetgazdaság teljesítményének fokozásához. Tehát az érintett intézmények részére mindez lehetővé teszi, hogy működési stabilitásuk mellett országos szintű szakmai és módszertani feladatellátást is megvalósítsanak.

A kultúrstratégiai intézmények közreműködése, szakmai segítségnyújtása révén a hazai kulturális intézményrendszer 2023-ban is folyamatosan fejlődött. Az intézményrendszer meghatározó részét képezik a kis településeken működő közösségi színterek, közművelődési intézmények, amelyek lokális szinten biztosítják a közművelődési alapszolgáltatások ellátottságát, ezáltal a művelődő közösségek működését is. 2023-tól a jogszabályi változásoknak köszönhetően már a közösségi színterek számára is elérhetővé vált a minőségfejlesztési rendszerhez való csatlakozás, a „Minősített Közösségi Színtér Cím”-re való pályázás, ami hozzájárult a színterekben megvalósuló szakmai munka színvonalának további minőségelvű fejlesztéséhez.

II. A civil szervezetek aktívabb bevonása és a társadalom minél szélesebb körére kiterjeszteni kívánt kulturális akadálymentesítés

A kulturális alapellátás minél szélesebb körben való elérhetősége érdekében tett intézkedések a kulturális akadálymentesítés elvét követik. 2023-ban számos olyan mintaprogram folytatódott, amely a legkisebb települések lakosai számára is hozzáférhetővé teszi a kulturális szolgáltatásokat, valamint a kulturális szakterület Kárpát-medencei szintű hálózatai is segítették az „akadálymentesítést”.

A – lentebb ismertetett – mintaprogramokban kiemelt szerepet kapnak a helyi, a regionális és az országos szinten, illetve a külföldi területeken működő civil szervezetek, mivel a legtöbb pályázat megvalósítását, illetve a megvalósuló tevékenység szakmai segítségét ezek a szervezetek végzik.

1. Lázár Ervin Program (gyermek-és ifjúsági korosztály)

A 2023. évi Program meghirdetése 2022. szeptember 22-én történt meg. Az előadó-művészeti szervezetek október 1-17. között jelentkezhettek, majd a programban résztvevő szervezeteket 10 tagú bizottság választotta ki.

A Program megvalósítási ideje 2023. január 1- november 30. volt, azonban az év végéig csak közel 500.000 gyermek tudott részt venni a programban, így annak érdekében, hogy minden általános iskolás 1-8. évfolyamos tanuló részt vehessen, a kormány a 2023-as Lázár Ervin Program megvalósítási időszakát meghosszabbította a 2023/2024-es tanév végéig, azaz 2024 júniusáig így további 250.000 általános iskolás diák gazdagodhat minőségi kulturális, közösségi élménnyel.

Ugyanakkor folyamatban van a Program jogszabályi háttérét biztosító *A nemzeti identitás erősítését célzó programokról szóló 1042/2019. (II. 18.) Korm. határozat* módosítása is, amelyben a 2024/25-ös tanévtől kizárólag előadó-művészeti szervezetek fognak részt venni a Lázár Ervin Programban.

2. Csoóri Sándor Program (gyermek-és ifjúsági korosztály, felnőtt korosztály, családok, amatőr népzeneészek, néptáncosok, kézművesek, szakmai szervezetek)

A Program célja a hazai magyar és nemzetiségi, valamint a határon túli magyar néptánc, népzenei együttesek és népdalkörök, tárgyalkotó népművészeti alkotóközösségek tudásátadásának elősegítése, szakmai munkájának fejlesztése, a közösségek megerősítése, mindezzel az értékeink, hagyományaink megőrzése. Pénzügyi alapjának kezelője a Nemzeti Kulturális Támogatáskezelő.

A Program keretében – pályázat útján – kapott támogatásokat a szervezetek népviselet készíttetésére, élő népzenei együttesek szolgáltatásainak igénybevételére, szakmai-oktatói költségekre, valamint a munkájukat közvetlenül segítő kis értékű technikai- és egyéb eszközbeszerzésre fordíthatják.

Egy-egy szervezet több támogatási célból is részesülhet(ett) támogatásban, amennyiben tevékenységeik között mindegyik cél jelentős. Így vannak szervezetek, amelyek néptáncegyüttesként, de rendszeres táncház-szervezőként, vagy népzenei együttes fenntartójaként is kaptak támogatást.

A Program forrása 2023-ban 2 500 000 000 Ft volt, amely a Magyarország 2023. évi központi költségvetéséről szóló 2022. évi XXV. törvény 1. melléklet, XX. KIM fejezet, 20/11/6. Csoóri Sándor Alap jogcímen állt rendelkezésre.

A 2023. évi pályázati felhívásra beérkezett pályázatok száma (2268 db) kiemelten jelentős, nem csak az elmúlt, 2022-es év beérkezett pályázatai (2203 db) tekintetében, de a program 2017-es elindítása óta eltelt valamennyi év viszonylatában is, azaz a Csoóri Sándor Program

népszerűsége jelenleg is töretlen, létjogosultsága, szükségessége továbbra is megkérdőjelezhetetlen.

A 2023. évi pályázaton a legnépszerűbb pályázati kategória kimagaslóan a néptánc volt, mely kategória határainkon túl is komoly népszerűséggel bír. Emellett a tárgyalkotó népművészeti közösségek szakmai tevékenységének támogatása pályázati kategóriákra is jelentős érdeklődés mutatkozott.

A támogatott pályázatok száma 1785 db, tehát a beérkezett pályázatok 79%-a részesült támogatásban, mindösszesen: 2.250.600.000 forint értékben.

Az immár 7. alkalommal kiírt Csoóri Sándor Program egyértelműen megvalósította kezdeti célját: a hazai magyar és nemzetiségi, valamint a határon túli magyar néptánc-, népzenei együttesek és népdalkörök, tárgyalkotó népművészeti alkotóközösségek tudásátadásának elősegítését, szakmai munkájának fejlesztését, a közösségek megerősítését.

A Program jelentősen hozzájárul a vidék-főváros támogatási egyensúly kialakításához, melyet a megítélt támogatások, a nyertes pályázatok arányai is alátámasztanak (Budapest – 90 db, Vidék – 1121 db).

A Program első éveiben kialakult pályázati rendszer biztos, kiszámítható alapot eredményezett a szakmai munkához. Sok új együttes és alkotóközösség jött létre, olyan településeken is, ahol a néphagyomány tisztelete eltűnőben volt.

3. Tudásunkkal kézen fogva a közösségekért – A Szakköri Program (gyermek-és ifjúsági korosztály, felnőtt korosztály, családok, kézművesek, művelődő közösségek)

A Nemzeti Művelődési Intézet Magyarország Kormányának támogatásával 2022-ben is folytatta, valamint 2023-ban is meghirdette szakköri programját. A kezdeményezés közművelődési feladatellátóknak 5 fős kisközösségek létrehozására, illetve számukra szakköri alapanyagok és eszközök igénylésére biztosít lehetőséget. A program a művelődő közösségek létrehozásának támogatása mellett hozzájárul a közösségépítéshez, a helyi identitás erősítéséhez, a szemléletformáláshoz, valamint elősegíti az aktív közösségi együttműködések létrejöttét. A program által a legkisebb települések is lehetőséget kapnak szakkörök indítására. 2022-ben újabb szakköri videó-sorozatok készültek, kapcsolódó módszertani kiadványokkal, szakkörvezetői képzésekkel, tematikus foglalkozásvezetői képzésekkel. A 2022. évi felhívás összesen 2530 szakkör indítását tette lehetővé, több mint 12 ezer fő bevonásával. A program nyitott lett a külföldi régiók számára is, 2022-ben több mint 500 szakkör indult a határon túli területeken.

A 2023. évi program 600 millió Ft forrást kapott, melynek köszönhetően 18 féle szakkörtípusra mindösszesen 2524 szakkörre, több mint 12 ezer fő adta be jelentkezését.

	2021	2022	2023
Szakkör típusok	6	15	18
Szakkörök száma	1 500	2 530	2 544
Résztvevők száma	7 500	15 000	12 720

4. Kárpát-medencei Népfőiskolai Hálózat

2023-ban tovább folytatódott a Kárpát-medencei Népfőiskolai Hálózat fejlesztése. A népfőiskola értékalapú ismeretterjesztést és közösségteremtést végző intézmény, amely széleskörű módszerekkel teremt lehetőséget egyének és közösségeik érvényesülésére, boldogulására az aktuális társadalmi kihívásokkal szemben.

A jelen kultúrpolitikai céljainak megvalósításához az egyik leghatékonyabb eszköz a népfőiskolai hálózat, hiszen ezek a szervezetek aktívan és tevékenyen vesznek részt a kulturális akadálymentesítés folyamatában. Területi, elsősorban vidéki jellegükből adódóan hozzájárulnak a vidék-főváros egyensúly megfelelő kialakításához, az elmaradott térségek felzárkózásához, a határon túl és a diaszpórában élő magyarok erőteljesebb bekapcsolásához a kulturális vérkeringésbe, a nemzeti hálózatépítés útján.

A hálózati működés az egységes keresztény-nemzeti érték közvetítés zálogát jelenti. A Kárpát-medencei Népfőiskolai Hálózat fejlődésének szükséglete, hogy a szakmai- és szervezetfejlesztési lehetőség továbbra is biztosított legyen a szervezetek részére. Az eddigi tapasztalatok alapján, lokális szinten kell megvalósítani a fejlesztési folyamatokat, hogy szorosabb partneri együttműködések, erősebb közösségek alakulhassanak ki. Látó utakkal, szakmai tematikus műhelyekkel, népfőiskolai napok szervezésével, jó gyakorlatok átadásával és ezek minél gyakoribb megvalósításával élő, aktív mozgalom alakulhat ki a Kárpát-medencében, míg a szervezetek megerősödnek és önállósodni is tudnak, tovább erősítve ezzel a hálózatot, végső soron a helyi közösségeket, a nemzettudatot.

A népfőiskolai hálózat egyik fontos célkitűzése, hogy abban ne csak az anyaországi, hanem a külföldi magyar közösségek is be tudjanak kapcsolódni. Felvidéki, kárpátaljai, erdélyi és délvidéki szervezetek, intézmények bevonása a mozgalom életébe folyamatosan történik, elsősorban szakmai rendezvények, programok által, de szerves beillesztésük szükséges és további feladatot jelent.

5. Bérfejlesztés

A kulturális alkalmazottak bérhelyzetének javítása továbbra is prioritást élvez. A kulturális ágazatot érintő bérfejlesztésről szóló 682/2021. (XII. 6.) Korm. rendelet hatálybalépésével 20%-os bérfejlesztés valósult meg a kulturális ágazatban. A kormányzati cél a kulturális területen dolgozó szakemberek megbecsülése és megtartása mellett a pálya vonzóvá tétele a fiatalok számára.

A Magyarország 2023. évi központi költségvetéséről szóló 2022. évi XXV. törvény lehetővé tette, hogy 2023. évtől a 2022-ben megvalósult 20 százalékos bérfejlesztés – beépülő jelleggel – állandósuljon.

A 2024-es év tekintetében a Magyarország 2024. évi központi költségvetéséről szóló 2023. évi LV. törvény 3. melléklete tartalmazza a helyi önkormányzatok kiegészítő támogatásait. Ez a melléklet sorolja fel a támogatási jogcímeket, amelynek 22-es sorában 2.3.3. jogcímszámban szerepel a Települési önkormányzatok kulturális feladatainak bérjellegű támogatása (13 914,6 M Ft).

A települési önkormányzatok a bérfejlesztés 12%-át támogatásként a Kincstári rend szerint, a január havi nettó állami finanszírozás keretében kapják meg. A fennmaradó 88% a továbbiakban havonta elosztva kerül átutalásra.

A nemzetiségi önkormányzatok, egyházi jogi személyek, nonprofit szervezetek (alapítvány, egyesület, nonprofit gazdasági társaság stb.) a Kulturális és Innovációs Minisztérium és a Nemzeti Kulturális Támogatáskezelő között kötendő lebonyolítói megállapodás alapján, a támogatáskezelő által kibocsátott támogatói okiratok keretében, egy összegben kapják meg a tárgyévi 20%-os bérfejlesztés összegét.

III. Nemzeti Kulturális Alap

A Nemzeti Kulturális Alap minden kollégiuma megjelentette a pályázati kiírásokat 2023. nyár végén, illetve ősz elején. Volt olyan kollégium, (pl. a Kulturális Fesztiválok Kollégiuma) ahol jelentős mértékű forrásbővítésre is sor került. A második félévben a támogatói döntések is megszülettek, és a támogatások utalása még az év vége előtt megtörtént.

A Nemzeti Kulturális Alap (NKA) 2023-ban ünnepelte fennállásának 30. évfordulóját, amely alkalomból több napos programsorozat valósult meg 2023. szeptember 29-30. és október 1-jén. Az esemény fő célja az NKA által támogatott kulturális értékek sokszínűségének bemutatása volt, valamint a kultúra iránti elkötelezettség tudatosítása és erősítése a társadalom minél szélesebb rétegeiben. A felvonultatott programok az NKA valamennyi kollégiumának munkáját reprezentálták.

IV. Kulturális export

A Nemzeti Művelődési Intézet által koordinált, nagy sikernek örvendő szakköri program 2023-ban a Liszt Intézetek számára is megnyitotta a pályázati lehetőséget, ennek köszönhetően már nem csak Kárpát-medence szerte, de a világ különböző országaiban található külföldi magyar kulturális intézetekben is elérhetővé váltak a szakköri foglalkozások.

Réthy Pál közfoglalkoztatási és vízügyi helyettes államtitkár /A közfoglalkoztatás és közmunka gazdasági hasznosulásának értékelése/

Tekintettel arra, hogy a Tanács a társadalom és a gazdaság szereplőinek széles körét felöleli és képviselteti, ezért a szakterületnek rendkívül hasznos tud lenni a közvetlen visszajelzés, értékelés az elvégzett munkáról, az elért eredményekről. Örömeinkre szolgált, hogy az ülésen elhangzott reakciók egyöntetűen pozitívan értékelték a közfoglalkoztatás elmúlt 12 évét, elismerően méltatták a sikereiket. A hozzászólások rávilágítottak arra, ami a szakterületük előtt is ismert, hogy a feladat nem fejeződött be, hiszen még számos olyan állampolgár él hazánkban, akik kiszorultak a nyílt munkaerőpiacról, akik halmozott hátrányokkal rendelkeznek, így a munkaerőpiacra történő visszatérésük csak hosszabb folyamat eredményeként lehetséges. A megfogalmazott gondolatok alkalmasak arra, hogy beépítsék azokat a közfoglalkoztatási programok megvalósításába, a közfoglalkoztatás rendszerszintű működtetésébe.

Egyetértenek azzal, hogy személyre szabottabb képzéseket és munkahelyteremtő programokat kell a közfoglalkoztatásban lévő személyeknek nyújtani. A közfoglalkoztatási képzések a következő támogatási ciklusban az EFOP Plusz keretében fognak megvalósulni, ennek előkészítése és jövőbeli megvalósítása is erre a társadalmi igényre fog reagálni.

A jogszabályi környezet kialakítása az elmúlt 12 évben gyakorlatilag megtörtént, a jelenlegi jogi környezet megfelelő háttérrel ad ahhoz, hogy a programjaik továbbra is sikeresen

működjenek. Ugyanakkor a társadalom és a gazdaság változó kihívásai folyamatosan arra készítetik a tárcát, hogy finomhangolja a jogszabályait. A képzések területén a jövőben jelentős változtatásokat fognak eszközölni annak érdekében, hogy még hatékonyabb eszköze legyen a közfoglalkoztatásban lévők nyílt piaci visszavezetésének. Ehhez a jogszabályi környezet átalakítása is szükséges, mely folyamatot a szakterület már elindította.

Úgy gondolják, hogy a leghátrányosabb helyzetű személyek esetén, akik halmozott, egészségügyi, mentális, szociális problémákkal küzdenek, kizárólag komplex, több szakterületet is érintő beavatkozással érhető el eredmények. Ehhez szükséges az egyének problémáinak megfelelő beazonosítása, célzott, személyre szabott megoldási utak kiválasztása, majd az ügyfelek ez alapján történő szolgáltatásba, képzésbe való irányítása, folyamatos mentorálása. Mindezt elősegítheti a szakterületek közötti aktív párbeszéd és a társadalom szereplőinek meghallgatása, javaslataik befogadása, megfontolása.

A közfoglalkoztatás eredményeinek társadalmi megismertetése, a még szélesebb körű elfogadottság kivívása számunkra is fontos kihívás. Ennek érdekében a szakterület továbbra is fontosnak tartja, hogy a közfoglalkoztatás értékeit bemutató kiállítások megrendezésre kerüljenek minél több vármegyében, illetve a Fővárosban. A tavalyi évben 10 vármegye rendezett közfoglalkoztatási kiállítást, illetve a Belügyminisztérium (a továbbiakban: BM) immár hatodik alkalommal rendezte meg az Országos Közfoglalkoztatási Kiállítást és Vásárt a Városligetben. A kiállítások a 2024. évben is folytatódni fognak. Ezen kívül a szakterületünk honlapot üzemeltet, továbbá minden évben kiadvány készül a közfoglalkoztatás eredményeiről, a jó gyakorlatokról, példaértékű programokról. Ezen kívül a BM minden évben igyekszik elismeréssel díjazni a legkiemelkedőbb közfoglalkoztatási programokat megvalósító közfoglalkoztatókat.

Hasznosnak ítélik a hasonló fórumokat, ahol a társadalom és gazdaság szereplői véleményt formálhatnak a közfoglalkoztatásról. Az ülésen elsődlegesen nem javaslatok fogalmazódtak meg, inkább az elismerésnek adtak hangot a résztvevők, vagyis egyetértettek az eddigi munkákkal és támogatják annak további működtetését.

V.2. A II. plenáris ülés vonatkozásában

Dr. Nobilis Márton élelmiszeriparért és kereskedelempolitikáért felelős államtitkár /Energiaválság és élelmiszerhatékonyság – Az élelmiszerárak emelkedése és az élelmiszeripari tevékenységek alakulása ezekben az években/

A Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács ülésein aktuális, a teljes társadalom számára fontos témák kerülnek megvitatásra, felépítéséből adódóan lehetőség van eltérő nézőpontok ütköztetésére.

Az Államtitkársághoz tartozó szakterületekhez kapcsolódóan az NGTT által megfogalmazott alábbi kérdéseket és felvetéseket emelték ki: az élelmiszer ÁFA kulcs, a fogyasztási szerkezet, az ágazatot érintő terhek és a pályázati tapasztalatok. A felvetések fontosságával egyetértenek, amit lehet, azt az Államtitkárság, és így az Agrárminisztérium figyelembe vesz.

Példaként kiemelhető, hogy az agrárkormányzat törekvéseiben folyamatosan jelen van az ÁFA csökkentésére való törekvés, különösen is az alapvető élelmiszerekre fókuszálva. 2014 és 2020 között 9 alkalommal került sor élelmiszeripart érintő áfa-kulcs módosításra. Az Agrárminisztérium kezdeményezésére 2023-ban a túrórudi termék kategóriába sorolásának egyértelműsítésével sikerült e termékfajta áfáját 27%-ról 18%-ra csökkenteni. Az áfakulcs változásának hatását a Pénzügyminisztérium vizsgálta és megállapította, hogy a sertéshús áfacsökkentés egyértelműen megjelent az árakban. A baromfihús esetében is hasonló, közel teljes az árhatás. Ugyanakkor a tej és a tojás esetében az áfacsökkentés csak részben jelent meg az árakban.

Az ipar részéről továbbra is rendszeresnek mondható az igény az áfakulcsok csökkentésére legalább az alapélelmiszerek (kenyér, zöldség-gyümölcs, stb.) tekintetében, de a kormányzatnak minden esetben figyelemmel kell lennie a költségvetési szempontokra is. Ez utóbbit tartjuk szem előtt az ágazat terheinek vizsgálata során is.

A fogyasztási szerkezet alakulása visszaköszön a pályázati felhívásokban, illetve a most formálódó kiírásokban természetesen a korábbi tapasztalatokat is figyelembe veszi a szakterület.

Dr. Juhász Anikó agrárgazdaságért felelős helyettes államtitkár /A magyar agrárium helyzete/

Az előadás után kibontakozott párbeszéd sok hasznos észrevételt, gondolatot tartalmazott, amelyek hozzájárulnak az agrárpolitikai intézkedések tervezéséhez, valamint megerősítik a minisztérium szakmai álláspontját. A teljes igénye nélkül az alábbi főbb elemek emelhetők ki:

- Egyetértés mutatkozott abban, hogy a magyar mezőgazdaságot az elmúlt években komoly kihívások érték (többek között az inputár robbanás, a háborúk kereskedelemtorzító hatásai és a 2022-es súlyos aszály), és ezekre válaszul (az erős nemzetközi verseny mellett) fontos a hatékonyság növelése. Ezek egyrészt megerősítik a Kormány által a gazdálkodók likviditásának javítása érdekében hozott intézkedéseket (pl. emelt összegű előlegfizetés a közvetlen támogatások esetében, kamat és költségmentes hitel, hitelmoratórium), másrészt a jövőbeli intézkedések irányával is összhangban vannak (pl. inputhatékonyságot növelő fejlesztések).
- Az innováció agrár- és vidékfejlesztésben betöltött szerepének hangsúlyozása is támogatja a minisztériumot a tervezett KAP intézkedésekkel kapcsolatban, amelyek fontos eleme az Agrár Tudás- és Innovációs Rendszer megerősítése és az Európai Innovációs Partnerség.
- A mezőgazdaság fiatalok számára vonzóvá tétele a Kormány agrárpolitikájának is fontos eleme. Ehhez többek között a digitalizációs eszközök elterjedése (amelyek érdekesebbé, modernebbé teszik az ágazatot) és az agrárszakképzés és felsőoktatás fejlesztése is hozzájárul.
- A rendezett munkajogi kapcsolatok és a munkavédelem Tanács általi említése egy előremutató intézkedéssel, a 2025-től a Közös Agrárpolitika keretében bevezetésre kerülő un. szociális kondicionáltassal hozható összefüggésbe. Az intézkedés tervezése során törekedni fogunk az elhangzott észrevételek mérlegelésére és beépítésére.
- Az öntözés fejlesztése a Kormány agrárpolitikájának fontos része, ennek szerepében is egyetértés azonosítható a Tanács által elmondottak és az agrárpolitika között. A 2023 és 2027 közötti KAP hazai intézkedései között fontos helyen jelennek meg az öntözés

fejlesztését ösztönző támogatások (pl. ültetvénytelepítés, mezőgazdasági vízgazdálkodási ágazat fejlesztése, öntözési közösségek támogatása).

A számos aktuális agrárpolitikai téma továbbgondolása hozzájárulhat az agrárpolitikai intézkedések hatékonyságához.

V.3. A III. plenáris ülés vonatkozásában

Bókay Márton nemzeti fejlesztésfinanszírozásért felelős helyettes államtitkár /A hazai MKKV szektor állapota/

Tekintettel arra, hogy a Tanács széles körű, több társadalmi partnert is integráló konzultációra nyújt lehetőséget, az ott felmerülő javaslatok jelentős hozzáadott értékkel bírnak a tárca számára. A megfogalmazott javaslatokat szakterületük megvizsgálta, és azokat a „*A magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének stratégiája 2019-2030*” c. stratégiai dokumentum (KKV Stratégia) felülvizsgálata, illetve a „*a fenntartható finanszírozás és az egységes vállalati felelősségvállalás ösztönzését szolgáló környezettudatos, társadalmi és szociális szempontokat is figyelembe vevő, vállalati társadalmi felelősségvállalás szabályairól és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról*” szülő 2023. évi CVIII. törvény (ESG kerettörvény) előkészítése során figyelembe vette.

A KKV Stratégia felülvizsgálata időközben lezárult, azt a Kormány az 1612/2023. (XII.28.) határozatával elfogadta, és ezáltal meghatározta a vállalkozások érdekében a következő két évben elvégzendő kiemelt vállalkozásfejlesztési intézkedéseket. A KKV stratégia az intézkedéseken keresztül kiemelten támogatja a hazai versenyképesség megerősítésében kulcsszerepet játszó, nagy növekedési potenciállal rendelkező, nemzetközileg sikeres magyar vállalkozások kialakulását és segíti a magyar családok jelentős részének megélhetést biztosító vállalkozói réteg stabil működését. A KKV Stratégia dokumentuma az alábbi linken tölthető le: <https://kormany.hu/dokumentumtar/felulvizsgalt-kkv-strategia-2019-2030>.

Emellett 2024. január 1-jén lépett hatályba az ESG kerettörvény, mely ESG beszámoló teljesítése útján fenntarthatósági szempontoknak megfelelő adatszolgáltatásra kötelezi a hatálya alá tartozó vállalatokat, valamint a CSRD irányelv átültetésének megvalósításával számviteli törvénybe integrálja a fenntarthatósági jelentés elkészítésének kötelezettségét. A törvény az alábbi linken érhető el: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2300108.tv>.

V.4. A IV. plenáris ülés vonatkozásában

Dr. Maruzsa Zoltán köznevelési államtitkár /A köznevelési intézményrendszer korszerűsége és hatékonysága/

A szakmai egyeztetés és beszámoló ehetősége üdvözlendő. A kritikai és a pozitív észrevételek és felszólalások alapvetően ismertek és kiszámíthatóak voltak. Új vállalatot nem tettek, új

szabályozási javaslat, ami a Tanács ülésén merült volna fel, és végrehajtásra került volna, nem keletkezett.

Dr. Zöld-Nagy Viktória munkaerőpiacért, munkavédelemért és foglalkoztatás felügyeletért felelős helyettes államtitkár /Konzultáció a 2024. évi minimálbérről és garantált bérminimumról/

A Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács 2023. november 10. napi ülését követően a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fóruma (VKF) testületi keretei között folytak tovább az egyeztetések a 2024. évi minimálbér és garantált bérminimum összegéről. A tárgyalások eredményeként 2023. november 20. napján jött létre megállapodás a VKF testületét alkotó felek között (a Magyar Szakszervezeti Szövetség kivételével), majd pedig e megállapodásban rögzített összegeket alapul véve lépett hatályba 2023. december 1. napján a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról szóló 508/2023. (XL 20.) Korm. rendelet.

A bérmegállapodás a 2023. november 10. napi NGTT ülésen is elhangzottakra reflektáló tartalommal jött létre. Ennek keretében a béremelésre már 2023. december 1. napjával sor került. A szabályozás 2023. december 1. napi hatálybalépésével még a tárgyévben megvalósulhatott az inflációt részben ellensúlyozó kompenzáció, mely a legkisebb bérrrel rendelkezők számára különösen fontos eredmény.

A létrejött bérmegállapodásban a felek vállalták, hogy tárgyalásokat kezdenek a minimálbérek rendszerének koncepcionális megújításáról, mely eredményeként a legkisebb bérek a jövőben hosszútávon is megőrzik vásárlóértéküket. Mindez a jövőben érdemben járulhat hozzá az alacsonyabb bérrrel rendelkező rétegek életszínvonalának megtartásához.

Az NGTT ülésen is elhangzottakkal összhangban a 2024. évi bérmegállapodásban rögzítésre került a felek elkötelezettsége a kiterjesztett ágazati kollektív szerződéseken alapuló ágazati bértarifarendszer jövőbeli bevezetése, valamint a kollektív szerződések kiterjesztésére irányuló szabályok módosítása iránt.

A minimálbérek folyamatos, egymást közelítő emelésével a kormányzat a szociális partnerekkel karöltve törekszik a reálbérek növelésére, valamint az európai életszínvonal elérésére. A minimálbér és a garantált bérminimum közötti olló fokozatos zárása iránti, az NGTT ülésen is elhangzott igény a kormányzat részéről támogatott. Ennek végrehajtása azonban egy lépésben nem lehetséges, az csak a gazdasági szereplők teherbíró képességét is figyelembe véve hajtható végre több lépésben.

Az NGTT ülés keretében felmerült javaslatok, vélemények érdemi tartalma jelent meg a létrejött bérmegállapodásban, alátámasztva ezzel az előzetes NGTT-beli konzultáció sikerességét.

VI. Zárszó

A Tanács 2023. évi munkáját a jogszabályalkotásban, illetve a Kormány munkájában való hasznosulása szempontjából áttekintve elmondható, hogy a gazdasági és társadalmi párbeszéd makroszintű fórumaként 2023-ben is betöltötte rendeltetését. Az illetékes szakterületek tájékoztatása alapján a Nemzetközi Gazdasági és Társadalmi Tanáccsal történő konzultációk hasznosnak bizonyultak, orientáló jellegűek voltak, és hangsúlyos iránymutatásként szolgáltak a kormányzat szakmai munkájában.

A társadalmi egyeztetés ezen széleskörű intézményi formája hozzájárul ahhoz, hogy a társadalom és a gazdaság különböző szegmenseiben felhalmozódott tudást és a természetszerűen megjelenő különböző érdekeket figyelembe tudják venni a döntéshozók.

Az Nemzetközi Gazdasági és Társadalmi Tanácsban működő konzultációs folyamatok teret engednek a gazdaság és a társadalom különböző rétegeiben jelentkező sajátos igények kommunikálására, becsatornázására. Mindez hozzájárulhat ahhoz, hogy az NGTT ülésein felmerülő fontos társadalmi kérdésekkel összefüggésben születő kormányzati döntések társadalmi elfogadottságát, valamint azok végrehajthatóságát növelje.

A kormányzat képviselőinek támogató szándéka és magas színvonalú prezentációi is hozzájárultak ahhoz, hogy a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács nagy súllyal vesz részt a kormányzati döntéshozatal folyamatában.

Kelt: Budapest, 2024. március 28. ”.

Dr. Gulyás Gergely
Ministerelnökséget
vezető miniszter